

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΣΤ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓΙΑΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 - ΤΗΛ. 227 - 689

15 ΜΑΪΟΥ 1969

ΑΡΙΘ. 10

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

1. Τὸ θέμα τοῦ κοινωνικοῦ καὶ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τεράστιον καὶ πολὺπλευρον. Δὲν εἶναι δυνατὸν οὐδ' ἀκροθιγῶς κἂν νὰ ἐκτεθῆ εἰς ἐπίκαιρα ἄρθρα. Ἄλλ' εἶναι τόσοσιν μεγάλη ἡ σπουδαιότης τοῦ θέματος καὶ τόσοσιν ἡ ἀναγκαιότης νέας ἐξορμήσεως τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Κοινωνικῆς Ἀντιλήψεως, ὥστε καὶ τὰ περιληπτικῶς ἐν τοῖς ἀρθροῖς ἐκτιθέμενα νὰ δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν, ὡς παρέχοντα ἀφορμὰς μελέτης ὑπὸ πάντων τῶν εὐσεβῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα συνεπικουρήσωσιν τὴν Διοικοῦσαν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ ἀναλήψει ὑπ' Αὐτῆς καὶ ἐτέρων τομέων κοινωνικῆς δράσεως.

2. Ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἔχει βαθυτάτην τὴν συναίσθησιν τῶν καθηκόντων τῆς ἐναντι τῶν τεραστίων προβλημάτων τῶν τε ἀτόμων καὶ τῆς Κοινωνίας, ὡς συνόλου, τῆς ἐποχῆς μας. Τεράστια κύματα, ἀπειλητικὰ ρεύματα ὑψοῦνται καὶ κινοῦνται ἀπὸ ὅλας καὶ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, συμπιέζοντα καὶ ἀπειλοῦντα ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ ἡ αἰτία πάντων τούτων ἀναζητεῖται ἢ καὶ δριμύτως προβάλλεται, δῆθεν ἐν τῇ κοινωνικῇ ἀδικίᾳ, ἐν τῇ κοινωνικῇ ἀνισότητι καὶ ἐν τῇ ἐγωϊστικῇ μισαλλοδοξίᾳ ἐθνῶν καὶ φυλῶν. Δὲν εἶναι πρόθεσις ἡμῶν νὰ ὑπεισέλθωμεν εἰς τὴν ἀνέυρεσιν ἢ καὶ τὴν ἐρμηνείαν τῶν αἰτίων τῆς σημερινῆς ἀνθρωπί-

νης κακοδαιμονίας. Ἄρκει ὅτι διαπιστώνομεν τὴν ὑπαρξίν τῆς. Διὰ τὴν Διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας σημασίαν ἔχει ἡ διαπίστωσις τῆς κοινωνικῆς ἀναταραχῆς καὶ ἡ ἀναζητήσις μέσων καὶ μεθόδων ἀνακουφίσεως ἢ καὶ θεραπείας, ὀλικῆς ἢ μερικῆς, τῆς ἀνθρωπίνης κακοδαιμονίας, ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν καὶ ἂν ἐμφανίζεται αὕτη. Ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὸ ἑαυτῆς καθήκον περὶ δράσεως αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ πάσχοντος ἀνθρώπου τῆς σήμερον. Καὶ θέλει νὰ δράσῃ. Ἐπιθυμεῖ διακαῶς νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς καὶ βοηθὸς εἰς πάντα, εἰς ὅλα τὰ τέκνα τῆς, εἰς οἰανδήποτε τάξιν κοινωνικὴν καὶ ἂν ἀνήκουν.

3. Ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἁγία Ἐκκλησία ἔχει Ἄρχὰς θεμελιώδεις, Ἄρχὰς πίστεως ἀμεταθέτους. Ἀσχέτως δὲ τῶν ἐκάστοτε κοινωνικῶν ροπῶν, κοινωνικῶν διαφοροποιήσεων, κοινωνικῶν τάσεων, θεωριῶν ἢ καὶ ρευμάτων, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πιστεύει καὶ δέχεται τὴν δικαιοσύνην, ὡς τὴν ὑψίστην ἀρχὴν κοινωνικῆς συμβιώσεως, συνυπάρξεως καὶ ἀλληλεγγύης. Πιστεύει καὶ δέχεται τὴν προσωπικότητα παντὸς ἀνθρώπου θείας προελεύσεως, ἀθανάτου ὑφῆς καὶ ἴσης ψυχικῶς ἀξίας ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ Πατρὸς καὶ Πλάστου ἡμῶν. Ἡ Ἐκκλησία πιστεύει καὶ δέχεται τὴν ἐκ τῆς θείας προελεύσεως ἰσότητά τῆς ψυχῆς παντὸς ἀνθρώπου, ὡς ἀπόρροιαν τῆς κοινῆς καταγωγῆς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐκ τοῦ αὐτοῦ Πατρὸς καὶ Δημιουργοῦ Θεοῦ καὶ ἐπομένως ἀ-

ποδέχεται και ἀναγνωρίζει τὴν ἀδελφότητα πάντων τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, ἀσχέτως φυλῆς, γένους, τάξεως, καταστάσεως, ἡλικίας, ἀξιώματος, πλοῦτου ἢ πτωχείας κ.τ.τ.

4. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, καὶ διωκομένη τὸ κατ' ἀρχὰς καὶ ἀγωνιζομένη ἢ ἰδίᾳ τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα, οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὰ πάσχοντα μέλη της, ἀκόμη καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς ἐθνικοὺς καὶ ἀπίστους. Οὐδέποτε ἔπαυσε διδάσκουσα τὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην, ὡς θεμελιώδη ἀρχὴν πίστεως καὶ ὡς ἀξίωμα συμβιώσεως ἀτόμων καὶ λαῶν, ἐν εἰρήνῃ, ἐν ἀλληλεγγύῃ καὶ ἐν τῇ κοινῇ ὁρμῇ πρὸς ἐπιτευξίν ὑψηλοτέρων ἀείποτε βαθμίδων προόδου καὶ πολιτισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, πέραν τῶν πνευματικῶν διαφερόντων της, δὲν παύει νὰ θεωρῇ τὸν ἄνθρωπον, ὡς τέκνον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εἰς Χριστὸν πιστεύουσαν ἀνθρωπότητα, ἀποτελουμένην ἐξ ὑπάρχοντων Χριστοῦ, ἀνηκόντων εἰς τὴν βασιλείαν Αὐτοῦ, τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Βεβαίως ἡ Ἐκκλησία, ὡς κυρίαν καὶ πρωταρχικὴν ἀποστολὴν της ἔχει τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν τῶν πιστῶν μελῶν Αὐτῆς καὶ ἐπομένως ἢ ἰδιάζουσα ἀποστολὴ ταύτης εἶναι πνευματικὴ. Αὕτη ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν θείαν καταγωγὴν καὶ προέλευσίν της.

5. Ἄλλ' ὡς στρατευομένη καὶ ζῶν ἐπὶ γῆς θεοσύστατος ὀργανισμός, ἔχει ἅμα καὶ ἀποστολὴν ἐγκόσμιον. Γνωρίζει ὅτι ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ μεριμνᾷ καὶ φροντίζη διὰ τὴν εὐτυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν τῶν πιστῶν μελῶν της καὶ διὰ τὴν πρόοδον τῆς Κοινωνίας καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἔθνους, μεθ' οὗ προάγεται, συναυξάνεται, συμπορεύεται πάντοτε, πανταχοῦ καὶ ἐν πᾶσιν. Οὕτω πως ἡ Ἐκκλησία μέγιστον ἐνδιαφέρον ἔχει δι' ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, τῆς τε ἀτομικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς, ἅμα δὲ καὶ τῆς συνόλου ἐθνικῆς ζωῆς καὶ δράσεως. Ἐφ' ὅσον δὲ πάσης κοινωνίας ἀρχὴ θεμελιώδης εἶναι ἢ ἐν πνεύματι δικαιοσύνης διαβίωσις τῶν μελῶν αὐτῆς, ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει καλῶς, ὅτι ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ μέγα κοινωνικὸν ἔργον. Αὕτῃ πρώτῃ δίδουσα τὸ παράδει-

γμα τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, εἶναι πρόθυμος νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις, πρὸς ἄρσιν πάσης κοινωνικῆς ἀδικίας, ὅποθενδήποτε διαφαινομένης καὶ προβαλλομένης καὶ ὅπουδήποτε ἐκδηλουμένης καὶ ἐνεργουμένης.

6. Θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ δόγμα ταύτης εἶναι, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ἀποτελεῖ μίαν παγκόσμιον οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας κεφαλὴ καὶ ἄρχων εἶναι κατὰ φύσιν ὁ θεῖος Δημιουργὸς καὶ ἐξουσιαστὴς τῶν πάντων Θεός. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν οἱ πάντες εἴμεθα τέκνα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Πατρός, εἴμεθα καὶ μεταξὺ μας ἀδελφοὶ καὶ ἄρα ἴσων δικαιωμάτων, ἀλλὰ καὶ καθηκόντων ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ ἰδιαίτερον λοιπὸν ἀγαθόν, ὑπὲρ οὗ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἔχει νὰ φροντίσῃ, εἶναι ἡ διατήρησις παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, διὰ κοινῆς συνειδητοποιήσεως, τῆς ἀρχῆς τῆς συναδελφότητος πάντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ, τῇ αὐτῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ αὐτῇ Πατρίδι ζώντων. Ἡ συνειδητοποίησις τῆς ὑψίστης ταύτης ἀρχῆς ὁδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὁμολογίαν καὶ ἀποδοχὴν, ἰδίᾳ ὑπὸ τῶν πιστῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, πασῶν τῶν ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀπορρεουσῶν ὑποχρεώσεων καὶ εὐθυνῶν. Ἐκ τούτου καὶ τὰ πιστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ἐν πίστει καὶ φόβῳ Θεοῦ τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου ἐπιζητοῦντα ὅπως ἐφαρμοζῶσιν ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ τείνωσιν εὐήκοον οὖς εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησίας δι' ἐφαρμογὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ζῶσι καὶ δρῶσι, τῶν εὐγενῶν τούτων ἀρχῶν, τῶν ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς συναδελφότητος πάντων τῶν ἀνθρώπων ἀπορρεουσῶν, ὧν ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ἐκδηλοῦται καὶ ἀποδεικνύεται ἐν τοῖς ἔργοις τῆς Ἀγάπης.

7. Ἐτερον ἀξίωμα, ἀποτελοῦν οὐχὶ μικρότερας σπουδαιότητος δόγμα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐλεῦθερος. Ἐπὶ τῆς αὐτοπροαιρέτου δὲ καὶ ἐλευθέρως τούτου βουλήσεως στηρίζεται τὸ ὅλον οἰκοδόμημα τῆς σωτηρίας αὐτοῦ. Πτώσις καὶ λύτρωσις, πα-

“ΙΔΟΥ ΚΑΙΝΑ ΠΟΙΩ ΠΑΝΤΑ,”*

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς παρουσίας Δ' Συνελεύσεως, μαζί μὲ τὸν κόσμον, ὡς ἀτενίσωμεν τὰ πράγματα μὲ τὸ ὄμμα τοῦ προφήτου τῆς Πάτμου καὶ μέσα ἀπὸ τὴν θλίψιν τῆς ἐποχῆς του ὡς ἀκούσωμεν τὸν Καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου λέγοντα: «Ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα» (Ἀποκαλ. 21,5).

Δὲν θὰ λάβωμεν τὴν φράσιν αὐτὴν ὡς ἀπλοῦν πρόγραμμα μελέτης καὶ δράσεως. Αὐτὸ θὰ μᾶς ὡδήγει εἰς ἀδιέξοδον (εἴτε ὡς πρὸς τὴν καθεστηκυῖαν τάξιν εἴτε ὡς πρὸς τὴν ἐπανάστασιν), εἰς κενὴν ἠθικολογίαν. Ὅχι, τὸ «καινὰ ποιῶ πάντα» δὲν εἶναι πρόγραμμα, ἀλλὰ γεγονός, τὸ μόνον Γεγονὸς τῆς ἱστορίας. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ θὰ παρέλθουν, τὰ πάντα θὰ παλαιώσουν καὶ θὰ ἐξαφανισθοῦν, ὁ δὲ Λόγος τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, τ.ἔ. ἡ ἔλευσις τοῦ Νέου, δὲν θὰ παρέλθῃ.

Ἡμεῖς δὲν θὰ ἀνασκάπτωμεν ὡς ἀρχαιολόγοι τὸ παρελθὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ, οὔτε ὡς κοινωνιολόγοι θὰ ὠθοῦμεν τὴν Ἐκκλησίαν νὰ εἶναι ἐπαναστατική. Πάντα ταῦτα ἀνήκουν εἰς τὸ παρελθόν. Ἡμεῖς θὰ εἴμεθα οἱ προφῆται τῆς ἀνακαινίσεως, οἱ αὐτόπται τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ.

* Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαοδικείας κ. Ἰγνατίου, γενομένη τὴν 5 Ἰουλίου 1968 ἐνώπιον τῆς Δ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Οὐψάλαν Σουηδίας.

Τί εἶναι αὐτὴ ἡ ἔλευσις τοῦ Νέου; Καὶ μὲ ποῖον τρόπον καλούμεθα σήμερον εἰς ἀνακαινίσιν;

I. Η ΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ

Ἡ ἔλευσις τοῦ Νέου εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἔρχεται ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν αἰτίων οὔτε θελήματι ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ μόνον ἀπ' Αὐτόν. Εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὅτι ἡ φράσις «Ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα» εἶναι ἡ μόνη ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς Ἀποκαλύψεως, τὴν ὁποίαν εἶπεν «ὁ Καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου». Ὅλας τὰς ἄλλας ἀποκαλύψεις τοῦ βιβλίου τοῦτου μετέδωκεν εἰς τὸν Ἰωάννην ἄγγελος, «σύνδουλός σου» (Ἀποκ. 22, 8-9), ἢ τὰς ἐξηγγείλεν ὁ Κύριος Ἰησοῦς (Ἀποκ. 1,11 ἔ. καὶ 22,16). Ἄν ἀναζητήσωμεν εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην τὰς περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ ἴδιος ὁ Πατήρ, θὰ εὕρωμεν μόνον τρεῖς:

1. Ἡ «στιγμὴ» τῆς βαπτίσεως τοῦ Χριστοῦ: «Ἴδου φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα: Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδδόκησα» (Ματθ. 3,17· Μάρκ. 1,11· Λουκ. 3,22).

2. Ἡ «στιγμὴ» τῆς Μεταμορφώσεως: «Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ» (Ματθ. 17,5· Μάρκ. 9,7· Λουκ. 9,35. Ὅρα Β' Πέτρ. 1,17-18).

3. Ἡ «στιγμὴ», ἡ ἀκριβέστερον, ἡ κατ' ἐξοχὴν

ράβασις καὶ ἀποκατάστασις, θάνατος καὶ αἰωνία ζωὴ ἐν Χριστῷ καὶ ἐπὶ πᾶσι διὰ Χριστοῦ Θέωσις τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ οἰκειωθέντος τὸν Χριστὸν καὶ κατὰ τὸ θέλημα Αὐτοῦ βιοῦντος, εἶναι πάντα συνακόλουθα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἄνευ τῆς ἐλευθερίας, οὐδεμία ἀρετὴ εἶναι νοητή. Ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἔργον ἀγαθὸν θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ὄντως ἀγαθὸν καὶ ἀξιοβράβευτον, ἐφ' ὅσον θὰ προήρχετο ἐκ πειθαναγκασμοῦ καὶ θὰ ἐγένετο ἐξ ἀνάγκης ἢ ἐξ ἐπιδράσεως ἐκβιαζουσῶν δυνάμεων. Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν δὲν ὑπάρχει ἀνώτερον ἀγαθὸν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, ἥτις ἐδόθη εἰς τὸν ἄνθρωπον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Τὴν ἐλευθερίαν, ὡς ὁ Χριστὸς ἐδίδαξε καὶ ἠρμήνευσε τὸ περιεχόμενον ταύτης. Τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν Πίστιν «ἐν Χριστῷ» καὶ πρὸς τὴν Ἀγάπην πρὸς τε τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, ὡς ὁ Χριστὸς ἐδίδαξε. Τὴν ἐλευθερίαν ταύτην καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀποδέ-

χεται, διδάσκει καὶ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ μόνης καὶ θέλει καὶ ἔχει πλήρη τὴν συνείδησιν τῆς ὀφειλῆς τῆς, ὅπως ὑπεραμύνεται ταύτης καὶ ἐπιζητῇ τὴν ἐν πᾶσι διαφυλάξιν τῆς καὶ προστασίαν τῆς. Γνωρίζει ἡ Ἐκκλησία, ὅτι «ὁ Κύριος τὸ Πνεῦμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία» (Β' Κορ. 3, 17). Γνωρίζει ἡ Ἐκκλησία, ὅτι ἡ ἐλευθερία ἐκάστου δὲν εἶναι ἐπιτρεπτόν νὰ κρίνηται ὑπὸ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἑτέρου: «ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;» (Α' Κορ. 10,29). Τὴν ἐλευθερίαν λοιπόν, ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, αὐτὴν καὶ μόνην καὶ διδάσκει καὶ ἀναγνωρίζει. Τὴν ἐλευθερίαν, τὴν οὐχὶ «εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί», ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης, τῆς πρὸς ἀλλήλους ἐκφαινομένην. Καὶ ὡς λέγει ὁ θεῖος Παῦλος: «Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν» (Γαλάτ. 5, 13-14).

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

«ώρα», κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ πάντα ἀνεκαινίσθησαν — τὸ Πάσχα: «Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω» (Ἰωάν. 12,28-30) καὶ τότε ὁ Ἰησοῦς διηκρίνησεν: «Οὐδὲ ἐμὲ ἢ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς» (Ἰωάν. 12,30).

Ναί, δι' ἡμᾶς ἐπίσης ὁ Ἰησοῦς «ἐπεμψε τὸν ἄγγελόν του μαρτυρῆσαι ἡμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις» (Ἀποκ. 22,16), τὴν ἀποκάλυψιν αὐτήν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ πηγὴ ὅλων τῶν ἄλλων, «Ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα». Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Συνελεύσεώς μας, ἡ φράσις αὐτὴ θὰ εἶναι κατὰ πολὺ περισσότερον ἢ θέμα μελέτης καὶ προσευχῆς. Αὐτὴ πρέπει νὰ μᾶς δώσῃ ζωὴν, κίνησιν, ὑπαρξίν. Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ δημιουργικὸς Λόγος, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι κάτι δι' αἴριον, κάτι πού θὰ συμβῆ εἰς τὸ τέλος. Οὗτος δημιουργεῖ σήμερον, οὗτος ἐργάζεται «ἀπ' ἀρχῆς».

Ἀποκαλυφθεὶς ἐν τῷ Υἱῷ τῷ ἀγαπητῷ, ὅτε ἦλθε τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου, ὁ δημιουργικὸς Λόγος τοῦ Πατρὸς «ἕως ἄρτι ἐργάζεται» (Ἰωάν. 5,17), τόσον κατὰ τοὺς ἡμέρους τῶν συμβόλων ὅσον καὶ κατὰ τὰς ὑστάτας ἡμέρας· τότε ἐν «σκιῇ» (Κολ. 2,17) καὶ νεφέλῃ, νῦν δὲ ἐν τῇ μεταμορφωτικῇ Ἐπιφανεῖα τοῦ Ἐλθόντος. Ἡ Ἀποκάλυψις μᾶς ἀποκαλύπτει τὸ νόημα τῆς ἱστορίας. Μόνον τὸ Ἄρνιον ἠμπορεῖ νὰ πάρῃ τὸ βιβλίον τῆς ἱστορίας ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ νὰ ἀνοίξῃ τὰς ἐπτὰ σφραγίδας (Ἀποκ. 5, 7-9). Ἡ τελευταία ἀποκάλυψις τοῦ δημιουργικοῦ Λόγου φωτίζει τὸ παρελθόν καὶ ἀποκαλύπτει τὸ νόημά του. Ὁ Πέτρος, εἰς τῶν αὐτοπτῶν τῆς Μεταμορφώσεως, ἐθεώρει ὡσαύτως τὸν Χριστὸν ὡς «ἀμνὸν ἄμωμον καὶ ἄσπιλον, προεγνωσμένον μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντα δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων» δι' ἡμᾶς (Α' Πέτρ. 1,19-20).

Διὰ νὰ ἐνθυμηθῶμεν (ἂν εἶναι ἀνάγκη), ὅτι τὸ Γεγονὸς αὐτὸ «φέρει τὰ πάντα» (Ἐβρ. 1,3) καὶ «ἀνακεφαλαιοῖ τὰ πάντα» (Ἐφεσ. 1,10), δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν τρία βιβλικά χωρία, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ βοηθήσουν εἰς τὴν ἀνακαινίσιν μας κατὰ τὰς παρούσας ἡμέρας, ἐν τῷ φωτὶ τοῦ κεφ. 20 στ. 5 τῆς Ἀποκαλύψεως:

α) Γενέσεως 1,1: «Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν». Ἐδῶ πάλιν ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἐνεργῶν (ἐποίησεν) καὶ ἡ ἐνέργειά Του περιλαμβάνει «τὰ πάντα» («τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν»)· ὑπάρχει ἡ ἴδια ἀποκάλυψις νέου τινὸς («ἐν ἀρχῇ», «ἰδοῦ», βιβλικὴ λέξις συχνὰ χρησιμοποιοῦμένη πρὸς δῆλωσιν νέας ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ). Ἡ Πεντάτευχος (ὡς γνωστόν, καὶ εἰδικῶς ἐνταῦθα εἰς τὰς πρώτας αὐτάς λέξεις αἱ ὁποῖαι περιέχουν ὅλον τὸ μυστήριον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποκαλυφθῇ ἐν τῇ διαδρομῇ τοῦ χρόνου) δὲν εἶναι ἐκθεσις βιβλικῆς ἀρχαιολογίας, ἀλλὰ κανονιστικὴ ἀποκάλυψις τοῦ νοήματος παντὸς γεγονότος. Σήμερον, ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἱεροῦ συγγραφέως τοῦ α' κεφαλαίου τῆς Γενέσεως, ὁ Ζωοποιὸς Θεὸς δημιουργεῖ τὰ πάντα «ἐν ἀρχῇ». Οὗτος εἶναι τελείως διάφορος τῆς πρώτης αἰτίας, ἀπὸ τὴν

ὁποῖαν προέρχονται ὅλα τὰ πράγματα: Τὸ ἐπίπεδον αὐτὸ τῆς πραγματικότητος εἶναι παλαιόν. Αὐτὸς εἶναι ἡ δημιουργικὴ δύναμις ἐντὸς παντὸς τοῦ ὑπάρχοντος, ἡ ὁποία ἀνακαινίζει τὰ πάντα. Αὐτὸς συντηρεῖ τὰ πάντα τῇ δυνάμει τοῦ Λόγου του. «Αὐτὸς ἐστὶ πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν» (Κολ. 1,17).

Ἐντεῦθεν ἡ Νέα Ζωὴ δὲν συνίσταται εἰς τὴν δημιουργίαν νέου τινὸς ἐκ τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος, οὔτε εἰς τὸν ἐκσυγχρονισμόν τοῦ παλαιοῦ. Αὐτὴ συνίσταται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι Κάποιος ἐργάζεται καὶ ὀμιλεῖ, Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ πηγὴ «τοῦ ποταμοῦ ὕδατος ζωῆς λαμπροῦ ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευομένου ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἄρνιου» (Ἀποκ. 22,1). Ποτὲ δὲν θὰ φθάσωμεν τὸ Νέον, ἐὰν δὲν ζήσωμεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν «διαλογικὴν δομὴν τοῦ κόσμου». Ὁ Ζωοποιὸς Θεὸς εἶναι ὁ ἐνεργῶν καὶ ὀμιλῶν: Dabar Yahwe, Λόγος τοῦ Κυρίου, ὁ Λόγος καὶ ἡ Πρᾶξις εἶναι ἀχώριστα. Ὅτι ὑπάρχει «ὕπάρχει δι' ἡμᾶς», διότι Ἐκεῖνος τὸ «εἶπεν εἰς ἡμᾶς». Ἄν ζῶμεν τὸν κόσμον μας μόνον εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν φαινομένων καὶ τῶν αἰτίων, θὰ μείνωμεν ἀποκεκομμένοι ἀπὸ τὸν «διάλογον» αὐτόν, ἀπὸ τὴν σχέσιν αὐτὴν μεταξὺ τοῦ Λόγου καὶ ἡμῶν αὐτῶν. Αὐτὸ σημαίνει ζῆν ἐν θανάτῳ — τὴν μόνην ἐν τῇ Βίβλῳ ἀναφερομένην μορφήν φθορᾶς.

β) Ἡσαΐου 43,19. Τὸ χωρίον αὐτὸ τοῦ Δευτεροῦσαίου μᾶς περιγράφει αὐτὴν τὴν νέαν ἀποκάλυψιν. Ἐγράφη εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, αὐτὴν τὴν φοβερὰν ἐμπειρίαν τοῦ θανάτου, ἡ ὁποία ἦτο ἀντίθετος πρὸς πάσας τὰς περι ζωῆς ἐπαγγελίας τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Πάντοτε εὕρισκόμεθα εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτὴν. Ἡ συνειδήσις μας εἶναι προσκεκολλημένη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν φαινομένων. Δὲν ἀντιλαμβάνεται πλέον τὴν τραγικὴν εἰρωνείαν τοῦ ἀντικειμενικοῦ κόσμου. Ἀφ' ὅτου τὰ πάντα «ἀντικειμενοποιήθησαν», τὸ ἀντικείμενον εἶναι ἡ ἐξορία τοῦ προσώπου. Τελειωτὰς (τῆς πίστεως) ἡ ἐπαναστάσις, τεχνοκράτας ἢ ὑπαναπτύκτους λαοῦς, τὰ πάντα ἐπιχειροῦμεν νὰ ἀναγάγωμεν εἰς τὴν κατάστασιν ἀντικειμένου, καὶ αὐτὰ τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἀναζητοῦμεν τὸ ἀντικείμενον καὶ εὕρισκομεν τὸ ἄτοπον (παράλογον). Τότε τὰ πάντα εἶναι νεκρά, καὶ ὁ κόσμος καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ Θεός. Τὰ πάντα εἶναι παλαιά, τὰ πάντα εἶναι ἀποκεκομμένα ἀπὸ τὴν ρίζαν των, ἀπὸ τὴν πηγὴν των τῆς προσωπικῆς ἀνακαινίσεως. «Ἐμὲ ἐγκατέλιπον, τὴν πηγὴν τῶν ζώντων ὑδάτων» (Ἰερ. 2,13).

Ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐξορίαν αὐτὴν ὁ Θεὸς ἀναγγέλλει τὴν ἀνακαινίσιν του. «Μὴ ἐνθυμῆσθε τὰ πρότερα, μὴ συλλογίζεσθε τὰ παλαιά. Ἴδου ἐγὼ θέλω κάμει νέον πρᾶγμα· τώρα θέλει ἀνατείλει, δὲν θέλετε γνωρίσει αὐτό;» (Ἡσ. 43, 19). Εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ ἐπανευρίσκομεν τὴν αὐτὴν θεῖαν ἐνέργειαν (ποιῶ) καὶ τὴν αὐτὴν πηγὴν (ἰδοῦ) ἀνακαινίσεως, ὅπως εἰς τὴν Γένεσιν 1,1 καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν 21,5. Τὸ ἰδιαίτε-

ΘΕΜΑΤΑ ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΘΕΙΑΣ

Μεταβαίνομεν εἰς τὴν ὁρολογίαν τῶν διαφορῶν ἐκδηλώσεων τῆς κρίσεως περὶ τὴν ὑπαρξιν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πίστεως εἰς Αὐτόν. Οἱ ὅροι αὐτοὶ ἐκφράζουν καταστάσεις ἀμφιβολίας καὶ δυσπιστίας.

Αἱ γραμμαὶ τοῦ τμήματος τούτου δὲν ἀποσκοποῦν νὰ παρουσιάσουν μίαν πρωτότυπον ὁρολογίαν, οὐδὲ νὰ εἰσέλθουν εἰς φιλοσοφικούς χώρους. Οὐδὲν εἶναι καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον. Δὲν ἀναλαμβάνομεν τὸν προβληματισμὸν τῆς συγχρόνου ἀθεΐας, οὔτε ἐμβριθῆ καὶ ἐξαντλοῦσαν ὅλας τὰς διατάσεις δύσκολον μελέτην ἑνὸς φαινομένου τόσον συζητησίμου καὶ περιπλόκου. Αἱ σελίδες αὐταὶ σκοποῦν ἔχουν νὰ ἐπισημάνουν ἀπλῶς ὠρισμένας πτυχὰς τῆς φαινομενολογίας καὶ τοῦ ἐν γένει προβληματισμοῦ τῆς ἀθεΐας, ὅπως ἐμφανίζεται σήμερον ὑπὸ τὰς ποικίλας τῆς μορφάς, σχήματα καὶ ὄψεις. Εἰς τὴν παρούσαν μελέτην μᾶς ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν πρό

πάντων αἱ ἀπαιτήσεις τῆς θρησκευτικῆς μεθοδολογίας, ὡς πρὸς τὴν κατάλληλον μετάδοσιν τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος καὶ τὰς προϋποθέσεις ἐνδεχομένου μελλοντικοῦ διαλόγου ἀπὸ Ὁρθοδόξου πλευρᾶς¹.

Ἐν πρώτοις εἶναι ἀπαραίτητον, ὅπως διασαφηνισθοῦν οἱ σχετικοὶ ἐν χρήσει ὅροι, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐνίοτε δυσνόητοι. Κατόπιν δὲ ἐπιβάλλεται νὰ περιγραφοῦν ἀδρῶς τὰ διάφορα χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς συγχρόνου ἀθεΐας, αἱ ἐνδείξεις τῆς διαδόσεώς της καὶ αἱ κυριώτεροι μορφαί, ὑφ' ἃς αὕτη ἐκδηλοῦται εἰς τὸν διανοούμενον κόσμον. Τέλος ἐνδείκνυται, οἷον εἰ ἐν συμπεράσματι, νὰ ἐκτεθοῦν αἱ συγκεκριμέναι δυνατότητες συνάψεως διαλόγου μετὰ τῶν ἀθέων, τὰ ἀπαραίτητα ὅρια καὶ αἱ ἀναγκαῖαι προϋποθέσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας δύναται οὗτος νὰ διεξαχθῆ, ὡς καὶ τὸ ἂν πρόκειται νὰ

1. Πλείονα ἴδε: DOC, Documentation Hollandaise du Concile du Vatican (L' Atheisme Contemporain), No. 201.

ρον εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ τοῦ Ἡσαίου εἶναι ἡ ὑπέρβασις τοῦ παρελθόντος καὶ ἡ ἐξαγγελία τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος. Ἡ ὑπόσχεσις αὐτὴ ἐξεπληρώθη εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας μεσοῦντος τοῦ ΣΤ' αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ.

Δι' ἡμᾶς ἡ προφητικὴ ἀξία τοῦ χωρίου αὐτοῦ εἶναι πάντοτε ἐφαρμόσιμος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ του. Τὸ «καινόν», τὸ ὅποιον ἐν τέλει ἐνεφανίσθη, εἶναι ὁ Χριστός, ἡ δὲ πραγματικὴ ἐπιστροφή ἐκ τῆς ἐξορίας εἶναι ἡ Ἀνάστασις Του. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὅποιον δὲν ἠλλάξε εἶναι ἡ ἰδικὴ μᾶς κατάστασις ἐξορίας. Ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ὑποσχέσεως ἐν τῷ Ἀναστάντι Χριστῷ δεικνύει ἔτι σαφέστερον τὸν ἀποκαλυπτικὸν ἀγῶνα, εἰς τὸν ὅποιον ἔχομεν ἐμπλακῆ. Εἰσέτι ζῶμεν ὑπὸ τὸ καθεστῶς τῆς ὑποσχέσεως. Ἐκτὸς τῆς ἐπιστροφῆς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ὁ Ἡσαίας προλέγει τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ Δούλου. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον τὸ ἐν ἡμῖν οἰκοῦν Πνεῦμα τῆς ἐπαγγελίας ἀγγέλλει σήμερον τὴν δευτέραν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ Κυρίου. Ὁ καιρὸς τῆς ἀναμονῆς δὲν παρήλθε. Μάλιστα δὲ ἀπεκαλύφθη ὀδυνηρῶς, ἔτι φαινότερον, διότι ὁ Χριστὸς εἶναι ἤδη ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν.

Σήμερον ὁ Ἄρχων τῆς ζωῆς εἶναι ἀντιμέτωπος τοῦ ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου. Ἐν Χριστῷ ὁ θάνατος ἐνίκηθη, ἀλλὰ εἰς τοὺς ἀπογόνους τῆς γυναικὸς ὁ θάνατος ἀκόμη δὲν κατεβλήθη (Ἀποκ. 12, 17). Διὰ τοῦτο, ἡ δομὴ τοῦ κόσμου τούτου δὲν εἶναι μόνον δομὴ διαλόγου, ἐμψυχωμένη διὰ τοῦ δώρου τοῦ Λόγου. Εἶναι ἐπίσης δαιμονολογικὴ, διαθεομένη ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Ἐὰν δὲν ἔχομεν τοῦτο ὑπ' ὄψιν, ἡ ἀπάντησις μᾶς εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρουσίας Συνελεύσεως θὰ εἶναι ἡ ἐκκλησιαστικὴ θριαμβολογία ἢ νοσηρὰ μετάνοια. Ἄλλαις λέξεσιν, ἡ ἔλευσις τοῦ «καινοῦ» εἰς τὴν ἱστορίαν «ἐμφανίζεται» ὡς ἀγὼν κατὰ τοῦ θανάτου.

Αὐτὸ τὸ «καινόν» μπορεῖ νὰ εἶναι μόνον πασχάλιον δράμα.

γ) Β' Κορινθίους 5,17. Οὕτω ἐρχόμεθα εἰς τὸ τρίτον χωρίον, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὸ βάθος τοῦ κεφ. 5, στ. 17 τῆς Ἀποκαλύψεως: «Εἰ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις» τὰ ἀρχαῖα παρήλθεν, ἰδοὺ γεγονεν καινὰ» (Β' Κορ. 5,17). Ἐνταῦθα τὸ ρῆμα «ποιῶ» ἀντικατεστάθη διὰ λέξεως δηλοῦσης ἐνεργειαν, «κτίσις»: ὅλη ἡ κτίσις ἔχει προσωποποιηθῆ (ἀναφέρεται εἰς ὠρισμένον πρόσωπον, τὸν Χριστόν). Ἡ λέξις «καινὰ» τονίζεται διὰ τοῦ «ἰδοὺ» καὶ τῆς ἀντιθέσεως μετὰ τὸ παρελθόν (τὰ ἀρχαῖα). Ἄλλ' ὁ ἀπόστολος Παῦλος θετικῶς μᾶς λέγει, ὅτι «τὰ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ» (στ. 18) καὶ ἐν τῇ προσπαθείᾳ, ὅπως ἐκφράσῃ αὐτὸ τὸ μυστήριον τῆς καινότητος, χρησιμοποιοῖ τὴν λέξιν «γέγονεν» ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἐκπληρώσεως, τὴν ὁποίαν δηλοῖ ὁ ἀόριστος τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης: «ἐν νέον γεγονός εἶναι ἐδῶ». Τοῦτο συμπίπτει μετὰ τὴν γραφὴν ἐνίων χειρογράφων «καινὰ πάντα», πρᾶγμα τὸ ὅποιον μᾶς ὀδηγεῖ πλησιέστερον πρὸς τὸ κείμενον τῆς Ἀποκαλύψεως.

Δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι εἰς τὰ δύο χωρία αὐτὰ ἐξεπληρώθη ἡ πρὸς τὸν Ἡσαίαν 43,19 δοθεῖσα ὑπόσχεσις: τὸ παρελθόν ἐλησμονήθη, τὰ ἀρχαῖα παρήλθον, «τὰ πρῶτα ἀπῆλθον» (Ἀποκ. 21,4). Ἀλλὰ ἡ ἰδιαιτέρα σημασία τοῦ χωρίου Β' Κορ. 5,17 ἐγκεῖται εἰς τὸ ὅτι μᾶς ἀποκαλύπτει τὸ διατὶ καὶ τὸ πῶς ἐγένεν ἡ ἀλλαγὴ αὐτῆ: ὁ Χριστὸς ἀπέθανε διὰ τὸν παλαιὸν κόσμον, ἡ Ἀνάστασις Του ἐγκαινιάζει τὸν νέον διὰ τῆς καταλλαγῆς τῶν πάντων μετὰ τοῦ Πατρὸς Του (Β' Κορ. 5, 14-21). Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ Γεγονός, τὸ ὅποιον προεκάλεσε τὴν ἀλλαγὴν.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Λαοδικεῖας ΙΓΝΑΤΙΟΣ

προωθήση ἢ ὄχι μίαν ἀντικειμενικὴν συνεννόησιν μετὰ τοὺς ἔξω τοῦ χώρου τῆς Πίστεως σηματοφόρους τῆς διανοήσεως.

* * *

ΑΘΕΪΑ, ΑΓΝΩΣΤΙΚΙΣΜΟΣ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ, ΑΝΤΙΚΛΗΡΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

Δὲν εἶναι εὐκόλον λεκτικῶς νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἔννοια τῆς ἀθεΐας, ἥτις ἐτυμολογικῶς σημαίνει ἄρνησιν ἢ ἀπουσίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἥτις σχετίζεται προφανῶς πρὸς τὴν περὶ Θεοῦ ἔννοιαν καὶ πρὸς μίαν ἐσωτερικὴν κρίσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὑπὸ στενὴν ἔννοιαν, ὁ ὅρος ἀθεΐα ἀντιτίθεται ὄχι μόνον πρὸς τὸν «θεϊσμόν», δηλ. τὴν ἀντίληψιν περὶ Θεοῦ αἰωνίου, ὑπερφυσικοῦ, δημιουργοῦ καὶ προνοητοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν «δεϊσμόν», ὅστις δέχεται τὴν ὑπαρξίν Θεοῦ δημιουργοῦ, ἀλλ' ὄχι καὶ προνοητοῦ. Διαφέρει καὶ τοῦ «πανθεϊσμοῦ», ὅστις ἀρνεῖται τὴν ὑπερφυσικότητα τοῦ Θεοῦ. Ἐν εὐρυτέρᾳ ἔννοιά, ἡ ἀθεΐα περιλαμβάνει τόσον τὸν δεϊσμόν, ὅσον καὶ τὸν πανθεϊσμόν.

Συνήθως γίνεται διάκρισις μεταξὺ θεωρητικῆς ἀθεΐας καὶ πρακτικῆς τοιαύτης. Μὴ ἐξετάζοντες τὰς φιλοσοφικὰς ἀπορίας, τὰς ὁποίας ἡ ὑπαρξὶς τῆς ἀθεΐας γεννᾷ εἰς τὰ ἄτομα, θὰ περιορισθῶμεν ἀπλῶς εἰς τὸ νὰ διασαφηνίσωμεν τὰς σχετικὰς πρὸς ταύτην ἀσαφεΐς, κατὰ τὴν γνώμην μας, ἔννοιας.

* * *

Τὴν θεωρητικὴν ἀθεΐαν ἐκπροσωποῦν οἱ μὴ παραδεχόμενοι ἀνωτέραν τινὰ Δύναμιν ἢ Ἀρχὴν, ἔν ὄν ἀνώτερον.

Ἡ θεωρητικὴ ἀθεΐα ἐκδηλοῦται ἀρνητικῶς μὲν ἔαν ἡ ὑπαρξὶς τοῦ Θεοῦ ἀγνοῖται (καὶ ἂν ἔτι ἔχωμεν ὠρισμένην περὶ Θεοῦ ἰδέαν), θετικῶς δὲ ἔαν ἐπιτρέπη οὕτως εἰπεῖν ἀρνητικὴν κρίσιν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ. Ἐνίοτε ἐμφανίζεται ὑπὸ ἄμεσον μορφήν καὶ ἐπὶ μεταφυσικοῦ ἐπιπέδου (δογματικὴ ἀθεΐα), ὡς ἡ τῶν Φόυερμπαχ, Μάρξ, Νίτσε, Σάρτρ ἢ ὅταν φρονῆ, ὅτι τάχα ἡ ὑπαρξὶς τοῦ Θεοῦ εἶναι πράγματι ἀμφισβητήσιμος (σκεπτικιστικὴ ἀθεΐα)· ἢ ἀκόμη ὅταν ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ ὑπαρξὶς τοῦ Θεοῦ εἶναι δι' ἡμᾶς ἀγνωστος (ἀγνωστικὴ ἀθεΐα). Εἰς ταῦτα δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν ἀθεΐαν τῶν νεοθετικιστῶν, οἱ ὅποιοι διατείνονται, ὅτι τάχα τὸ πρόβλημα τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχει ἀπολύτως κανὲν νόημα καὶ καμμίαν σχέσιν μετὰ τὸν σκεπτόμενον ἄνθρωπον.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἀγνωστικισμόν, οὗτος, ἐν ᾧ μέτρον οἰκειοποιεῖται τὴν μεταφυσικὴν βεβαίωσιν ἐν γένει καὶ τὴν περὶ Θεοῦ τοιαύτην εἰδικῶς, ἀντιπροσωπεύει ὠρισμένην μορφήν ἀθεΐας, ἡ ὁποία καλεῖται ἀγνωστικισμός. Αὐτὸ πάντως ἰσχύει μόνον διὰ τὸν γνήσιον ἀγνωστικισμόν, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τὸν διδάσκοντα, ὅτι τάχα εἶναι ἀδύνατον ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεὸν διὰ τοῦ λόγου, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ τὸν προσεγγίσωμεν διὰ θεωρητικῆς ὁδοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἡ προσέγγισις αὐ-

τῆ δὲν ἔχει ἐπίσης καμμίαν ἀξίαν, ὅταν ἀρνούμεθα μόνον τὴν δυνατότητα νὰ προσδιορίσωμεν τρόπον τινὰ τὴν φύσιν τοῦ Ἀπολύτου Θεοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ὑπαρξίν Του.

Ἀκόμη ἀσαφέστερος φαίνεται ὁ ὅρος «ἀπιστία». Εἶναι ὁ ἀντίπους τῆς πίστεως καὶ ἐκφράζει, ἐν αὐστηρᾷ ἔννοιά, τὴν στάσιν τοῦ ἀρνούμενου τὸ κύρος ἐνὸς μάρτυρος, ὡς καὶ πᾶσαν ἀλήθειαν, μὴ ὑποτίπτουσαν εἰς τὰς πέντε αἰσθήσεις μας. Εἰς τὸν θρησκευτικὸν χῶρον, ἐν αὐστηρᾷ ἔννοιά, ἀπιστος εἶναι ὁ μὴ δεχόμενος καμμίαν θετικὴν θεϊαν ἀποκάλυψιν. Εἶναι πασιφανές, ὅτι ὁ τοιοῦτος δὲν ἠμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἄθεος, ἐν τῇ κυριολεξίᾳ. Παρὰ ταῦτα, ὅπως ὁ ὅρος «πίστις» χρησιμοποιεῖται συχνάκις γενικῶς ἐν τῇ ἔννοιά τῆς ἀποδοχῆς τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας ἢ τουλάχιστον τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, οὕτω καὶ ὁ ὅρος «ἀπιστία», ἐν εὐρυτέρᾳ ἔννοιά, χρησιμοποιεῖται πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἀπουσίας ἢ ἀρνήσεως πάσης θρησκευτικῆς ἀληθείας, καὶ ἐπομένως συμπίπτει περίπου μετὰ τὴν ἀθεΐαν (θεωρητικὴν ἢ πρακτικὴν).

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν θρησκευτικὴν «ἀδιαφορίαν», καὶ αὕτη διακρίνεται εἰς θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν. Ἡ θεωρητικὴ ἀδιαφορία, ἰδίως ἐν τῷ θρησκευτικῷ πεδίῳ, ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ἀπόλυτος (ὅταν ἡ ἐξάσκησις ἢ μὴ μιᾶς θρησκείας εἶναι πρᾶγμα ὅλως ἀδιάφορον), προσεγγίζουσα τὸν δεϊσμόν. Ἀλλὰ ἐνδέχεται νὰ εἶναι καὶ σχετικὴ διὰ πᾶσαν θρησκείαν ἀδιαφορία, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἡ πλέον διαδεδομένη. Ἡ σχετικὴ αὕτη ἀδιαφορία δὲν συμπίπτει μετὰ τὴν ἀθεΐαν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόλυτος ἀδιαφορία δὲν συμπίπτει καθ' ἑαυτὴν μετὰ τὴν ἀθεΐαν, ἐκτός βεβαίως ἔαν συνεπάγεται τὴν ἄρνησιν ἢ τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ.

Ἐπὶ πλέον, ἡ πρακτικὴ ἀδιαφορία διὰ τὰ μεταφυσικὰ ἐνδιαφέροντα, ὅταν δὲν εἶναι μόνον ἀπλή ἀοριστία καὶ ἀσάφεια περὶ τὰς θρησκευτικὰς ἀρχάς, ἀλλὰ πραγματικὴ αὐτῶν ἀπόρριψις ἐν πλήρει γνώσει τῶν συνεπειῶν, ἠμπορεῖ νὰ καταταγῇ εἰς τὴν πρακτικὴν ἀθεΐαν.

* * *

Ἡ ἀθεΐα εἶναι ἀποκλειστικῶς πρακτικὴ, ὅταν δὲν βασίζεται ἐπὶ θεωρητικο-πρακτικῆς κρίσεως, τῆς τάσεως δηλ. νὰ καταστήσωμεν ἑαυτοὺς αὐτοδυνάμους καὶ Θεοὺς ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ. Δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ ἐξηγήσωμεν αὐτὴν τὴν συνήθη στάσιν (ἔαν δὲν ἦτο συνήθης, δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ὀμιλῶμεν περὶ ἀθεΐας), ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ εἶναι πάντως καθαρῶς ἀρνητικὴ. Αὕτη συγκεντρώνει τὴν προσοχὴν τῆς θετικῶς καὶ ἀποκλειστικῶς ἐπὶ ἐνὸς συστήματος ἀξιών, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπουσιάζει ὁ Θεός. Μία τοιαύτη στάσις δὲν ταυτίζεται βεβαίως πρὸς τὴν ἀνηθικότητα. Διότι ὑπάρχουν πρακτικὸι ἀθεοὶ κατὰ πάντα ἄμεμπτοι καὶ ἔντιμοι. Καὶ ἀντιστρόφως, ὑπάρχουν πιστοὶ καὶ θρησκευοῦντες, οἱ ὁποιοὶ διάγουν ἠκιστα ἐνάρετον καὶ ἀξίεπαινον βίον. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λείπει ἀπὸ τὴν πρακτικὴν ἀθεΐαν, εἶναι ἀσφαλῶς ἡ ἀναγνώρισις ὑπάτου Κριτοῦ, ἢ ὑπαρξὶς τοῦ κακοῦ, ἢ θεολογικὴ ἔννοια τῆς ἁμαρτίας, ὡς προσβολῆς τοῦ Θεοῦ. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἡ ἠθικὴ τάξις μένει

Η ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

8. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ

Ἡ ἐπισκοπικὴ διοργάνωσις καὶ διοικήσις τῆς μεσαιωνικῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀπετέλει ἐν ἀπὸ τὰ στίγματα, τὰ ὁποῖα προεκάλεσαν τὴν Μεταρρύθμισιν. Κατὰ τὸν ἀρχαῖον τύπον τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ τῶν ἐνοριῶν αὐτῆς, κάθε Ἐπισκοπὴ ἐθεωρεῖτο αὐτάρκτης καὶ ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ φροντίζη μόνη διὰ τὰς οἰκονομικὰς αὐτῆς ἀνάγκας. Καὶ αὐτὸς ὁ ἐγκαινιστὴς τῆς Ἐπισκοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ὁ ἅγιος Ριχάρδος τοῦ Wyke, Ἐπίσκοπος ταῦ Chichester (1245-1253), ἐφρόντιζεν ὁ ἴδιος νὰ ἐξεύρη τὰ οἰκονομικὰ μέσα διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς Ἐπισκοπῆς του. Ἐκατοντάδες ἐτῶν βραδύτερον, ἐν τῇ αὐτῇ Ἐπισκοπῇ, ὁ Ἀρχιδιάκονος Manniney ἐγκατέστησε ἴδιον σύστημα οἰκονομικῆς διοικήσεως τῆς Ἐπισκοπῆς, τὸ ὁποῖον, σὺν τῷ χρόνῳ, ἐμιμήθησαν καὶ ἄλλαι Ἐπισκοπαὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ ἀνίσοσ κατανομὴ αὐτοῦ ἐδημιούργησαν πλεῖστα οἰκονομικὰ προβλήματα, τῶν ὁποῖων ἡ λύσις ὑπερέβαινε τὰς ἰκανότητας τῶν Ἐπισκόπων. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπτώχευσαν κυριολεκτικῶς λόγῳ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ πληθυσμοῦ των. Ἔτεροι εὐρέθησαν ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ ἐπανδρώσουν δι' ἐφημερίων τοὺς νέους πληθυσμούς, οἱ ὁποῖοι ἐνέσκηψαν αἰφνιδίως ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῶν. Ὡς συνέπεια τούτου, ὁ 19ος αἰὼν εἶναι ὀνομαστὸς διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐθελοντικῶν σωματείων καὶ ὀργανώσεων, τὰ ὁποῖα ἰδρύθησαν, διὰ νὰ παράσχουν ἠθικὴν καὶ οἰκονομικὴν βοήθειαν εἰς τὸν ἐφημερικὸν κληρὸν καὶ τὰς Ἐπισκοπάς.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς ὅμως τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἡ ἔλλειψις συντονισμοῦ καὶ ἐλέγχου τῶν σωματείων τούτων καὶ ὀργανώσεων ἐπέφερε σύγχυσιν ἐντὸς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν τῶν ὀργανώσεων ὑπῆρξαν οἰκτρά, καθ' ὅτι ἀντὶ νὰ προσφέρουν οἰκονομικὴν καὶ ἠθικὴν ἐνίσχυσιν εἰς τὰς Ἐπισκοπάς, ἐδημιούργησαν ἔτι μεγαλυτέρα δυσχέρειαν εἰς τὰ προβλήματα τῶν Ἐπισκοπῶν.

Κατόπιν τῆς δημιουργηθείσης ἀνωμάλου αὐτῆς καταστάσεως, τὸ Συνέδριον τοῦ Λάμπεθ τοῦ 1908 ἔλαβεν ἀπόφασιν περὶ ἰδρύσεως τοῦ Κεντρικοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου, ταῦ ὁποῖου σκοπὸς ἦτο νὰ ἐπι-

φέρη τάξιν εἰς τὸ δημιουργηθὲν χάος καὶ νὰ ἐξεύρη νέους οἰκονομικοὺς πόρους διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν Ἐπισκοπῶν.

Οὕτω, κατὰ τὸ ἔτος 1914 ὄλαι αἱ Ἐπισκοπαὶ ἵδρυσαν Ἐπαρχιακὰ Οἰκονομικὰ Συμβούλια, τὰ ὁποῖα εἶχον στενὴν ἐπαφὴν καὶ καθοδήγησιν παρὰ τοῦ Κεντρικοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας.

Μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, καὶ κατόπιν πολλῶν συζητήσεων, θέσεων καὶ ἀντεγκλήσεων, ἐδημιουργήθη καὶ ἀνεγνωρίσθη συνταγματικῶς ὁλόκληρον σύστημα Ἐπισκοπικῆς Διοικήσεως, τὸ ὁποῖον συνίστατο ἀπὸ τὰς Ἐπισκοπικὰς Συνελεύσεις ἐκάστης Ἐπισκοπῆς, τὸ Κεντρικὸν Οἰκονομικὸν Συμβούλιον καὶ τὰ Ἐπαρχιακὰ τοιαῦτα, τὰς Ἐπαρχιακὰς Συνόδους ἐκάστης Ἀρχιεπισκοπῆς, τὰ Ἐφημεριακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια κλπ., τὰ ὁποῖα θὰ ἐξετάσωμεν ἰδιαίτερος κατωτέρω.

9. Η ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Τὸ Ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικὸν Διοικητικὸν Σῶμα ἐν ἐκάστη Ἐπισκοπῇ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ Ἐπισκοπικὴ Συνέλευσις τῆς Ἐπισκοπῆς, ἡ ὁποία εἶναι τὸ τοπικὸν ἀντίστοιχον πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Ἐκκλησιαστικὴν Συνέλευσιν σῶμα, ἄνευ ὅμως νομοθετικῶν δικαιωμάτων. Ἡ Συνέλευσις αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ δύο τμημάτων: τὸ Κληρικὸν (τὴν Βουλὴν τοῦ Κλήρου) καὶ τὸ Λαϊκὸν τοιοῦτον (τὴν Βουλὴν τῶν λαϊκῶν).

Ἡ σύνθεσις ποικίλλει ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀντιπροσώπευσιν τοῦ λαικοῦ στοιχείου. Πάντοτε ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῶν κληρικῶν μελῶν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸν ἀριθμὸν τοῦ λαϊκοῦ τμήματος, οὔτε νὰ εἶναι μικρότερος τοῦ ἡμίσεος αὐτοῦ. Πρόεδρος τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως εἶναι πάντοτε ὁ κυρίαρχος Ἐπίσκοπος.

Οὕτω, εἰς κάθε Ἐπισκοπὴν πᾶς κληρικὸς κατέχων ἐφημεριακὴν θέσιν ἢ ἀπλῶς ἄδειαν ἀσκήσεως τῶν ἱερατικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ἀνήκει εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κληρικῶν τῆς Ἐπισκοπῆς. Ἐκάστη ἐνορία, ἐπίσης, ἐκλέγει τοὐλάχιστον ἓνα ἀντιπρόσωπον αὐτῆς διὰ τὸ Λαϊκὸν τμῆμα τῆς Συνελεύσεως. Τὸ σύνολον ἐπομένως τῶν μελῶν τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνελεύσεως μιᾶς Ἐπισκοπῆς δύναται νὰ ἀνέλθῃ εἰς 1000 μέλη. Οἴκοθεν νοεῖται ὅτι ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶναι πολὺ μέγας καὶ συνεπῶς καθιστᾷ τὴν συζήτησιν καὶ τὴν λήψιν ἀποφάσεων σχεδὸν ἀδύνατον. Διὰ τοῦτο ἡ σύγκλησις τῶν Συνελεύσεων αὐτῶν εἶναι σπανία, ἀπαξ τοῦ ἔτους καὶ σπανιώτατα δις τοῦ ἔτους.

Σκοποὶ τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνελεύσεως.

Ἡ Ἐπαρχιακὴ Συνέλευσις ἔχει πάντοτε τρεῖς ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς:

ἀπολύτως κεχωρισμένη τοῦ θρησκευτικοῦ πεδίου. Ἡ θεωρητικο-πρακτικὴ ἀθεΐα βασιζέται ἐπὶ θεωρητικῆς τινος κρίσεως περὶ τοῦ χρέους καὶ ἐνὸς σχεδίου, ὅπως ἀποκλεισθῇ ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Ἡ μορφή αὐτῆ τῆς ἀθεΐας ἔχει σαφῆ σχέσιν μὲ τὸν δεῖσμον καὶ μὲ τὴν θεωρητικο-θετικὴν ἀθεΐαν.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Καλαβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

α) Διορίζει τὸ Ἐπισκοπικὸν Οἰκονομικὸν Συμβούλιον, ψηφίζει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν τῆς Ἐπισκοπῆς, ἐπικυροῖ τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὴν ἐτήσιαν ἔκθεσιν τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου καὶ δίδει ὁδηγίας εἰς τὸ νεοεκλεγέν τοιοῦτο.

β) Ἐξετάζει τὰς ἐκθέσεις τῶν τακτικῶν Συμβουλίων καὶ Ἐπιτροπῶν τῆς Ἐπισκοπῆς, αἱ ὁποῖαι ἔχουν σχέσιν μὲ οἰκονομικὰ ζητήματα, ὡς εἶναι π.χ. τὸ Συμβούλιον τῶν Ἐπισκευῶν τῶν Κτιρίων, ἢ Ἐπιτροπὴ Ἀναδιοργανώσεως κλπ.

γ) Συζητεῖ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου ὅλα τὰ προβλήματα τὰ ἀφορῶντα τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ ἰδιαιτέρως τὴν Ἐπισκοπὴν.

Ἡ Ἐπισκοπικὴ Συνέλευσις, τέλος, ἀναθέτει τὰ καθήκοντά τῆς εἰς διάφορα ὀλιγομελῆ Συμβούλια καὶ Ἐπιτροπὰς, ὡς ἐπίσης τὴν οἰκονομικὴν διαχειρίσιν τῆς Ἐπισκοπῆς.

10. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ

Ἡ οἰκονομικὴ καὶ νομικὴ ἐξουσία τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως εἶναι, ὡς ἤδη ἐλέγχθη, τὸ Οἰκονομικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐπισκοπῆς. Τὸ Συμβούλιον τοῦτο εἶναι ἐγγεγραμμένον εἰς τὰ μητρώα τῶν ἐταιριῶν, ὡς τοῦτο ἀπαιτεῖται ὑπὸ τοῦ Νόμου τοῦ 1929. Εἶναι ἐξουσιοδοτημένον νὰ ἐνεργῇ ὡς θεματοφύλαξ τῆς Ἐπισκοπικῆς περιουσίας καὶ νὰ ἐνεργῇ διὰ λογαριασμόν τῶν Ἐνοριακῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων, τὰ ὁποῖα μόνον κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Συμβουλίου δύνανται νὰ ἀγοράζουσιν, πωλοῦν, ἐνοικιάζουσιν καὶ ἐν γένει προβαίνουν εἰς πράξεις διαχειρίσεως τῆς περιουσίας των.

Ἡ οἰκονομικὴ καὶ ἄλλη διαχείρισις καθὲ Ἐπισκοπῆς εἶναι ὁμολογουμένως λίαν πολυπλοκός. Ὑπάρχουσιν Ἐπισκοπαί, αἵτινες ἔχουν ὑπὸ τὴν ἰδιοκτησίαν των περὶ τὰ 1000 ἀκίνητα καὶ κτίρια, τῶν ὁποίων σχεδὸν τὸ ἡμισυ δημιουργεῖ κατ' ἔτος μεγάλα οἰκονομικὰ προβλήματα εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν.

Ὁ Κλῆρος, οἱ Λαϊκοὶ ὑπάλληλοι οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας καὶ οἱ ὑποψήφιοι πρὸς χειροτονίαν, ἀνέρχονται πολλάκις εἰς 400 περίπου εἰς ἐκάστην Ἐπισκοπὴν καὶ ἡ Διοίκησις ὀφείλει νὰ φροντίξῃ διὰ τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν καὶ τὰς ὑποτροφίας τῶν ἱεροσπουδαστῶν. Φροντίζει, ἐπίσης, διὰ τὰς συντάξεις τῶν συνταξιούχων Κληρικῶν, διὰ τὰ Θεολογικὰ Κολλέγια, τὰ ἔξοδα κινήσεως τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν συνεργατῶν του, ἔξοδα ἐπισκοπικοῦ γραφείου, ἔξοδα Κατηχητικῶν Σχολείων κλπ.

Τὸ προσωπικὸν τοῦ Γραφείου ἐκάστης Ἐπισκοπῆς συνίσταται ἐκ δύο Γραμματέων, τῶν ὁποίων ὁ εἰς διευθύνει τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων. Ὑπάρχει ἐπίσης εἰς σύμβουλος διὰ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Οἱ γραμματεῖς διαθέτουν προσωπικὸν ἀποτελούμενον ἀπὸ δέκα βοηθοῦς γραμματεῖς καὶ δακτυλογράφους. Τὰ ἔξοδα τοῦ ἐπισκοπικοῦ γραφείου εἶναι περίπου 5% τοῦ Ἐπισκοπικοῦ προϋπολογισμοῦ. Τὸ Γραφεῖον τοῦτο τῆς Ἐπισκοπῆς διαχειρίζεται κατ'

ἔτος τὸ ποσὸν τῶν 600.000 λιρ. περίπου. Οἱ Γραμματεῖς διαχειρίζονται ἐπίσης σημαντικὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ἐκχωροῦνται εἰς ἐκάστην Ἐπισκοπὴν ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου ἢ Ταμείου καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἐμφαίνονται εἰς τὸν προϋπολογισμόν τῆς Ἐπισκοπῆς. Συνολικῶς, ἐκάστη Ἐπισκοπὴ διαχειρίζεται ἐτησίως ποσὸν ὑπερβαῖνον τὰς 750.000 λίρας, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἰδικοῦ τῆς προϋπολογισμοῦ.

11. ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Συνήθως, τὰ Οἰκονομικὰ Ἐπισκοπικὰ Συμβούλια ἔχουν εἰσοδήματα ἀπὸ τὰς δωρεὰς τῶν πιστῶν. Αἱ δωρεαὶ ὅμως αὐταὶ εἶναι λίαν περιορισμέναι. Αἱ Ἐπισκοπαὶ βασίζονται, διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν, ἐπὶ τῶν ἐξῆς εἰσοδημάτων:

α) Ἐνοριακὴ εἰσφορὰ.

Πᾶν ἐνοριακὸν ἐκκλησιαστικὸν συμβούλιον εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ συνεισφέρῃ ἐτησίως ποσὸν ἀνάλογον πρὸς τὰς οἰκονομικὰς αὐτοῦ δυνατότητας. Τὸ ποσὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται (ἀνάλογον ἢ ἀναλογία), καίτοι ἔχει τὸν ἴδιον προορισμόν, εἶναι ἐν τούτοις διάφορον εἰς ἐκάστην Ἐπισκοπὴν. Ἡ βᾶσις τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ποσοῦ τούτου εἶναι ὁ μέσος ὄρος τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὰ τρία προηγούμενα ἔτη, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν διαφόρων δαπανῶν πρὸς μισθοδοσίαν τοῦ κλήρου καὶ τῶν λαϊκῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐξαιρετικῶν σημαντικῶν δαπανῶν τῆς Ἐπισκοπῆς διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν Ναῶν καὶ τῶν διαφόρων ἐκτάκτων ἀποστολῶν κλπ. Τὸ σύνολον τῶν οὕτω καθορισθέντων ποσῶν διαιρεῖται διὰ τοῦ συνόλου τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ τὸ πηλίκον καθορίζει τὸ ποσὸν τὸ ἀναλογοῦν εἰς ἐκάστην ἐνορίαν. Ὑπάρχουσιν καὶ ἄλλαι μέθοδοι καθορισμοῦ τῆς ἀναλογίας, ἀλλὰ οἰαδήποτε καὶ ἐὰν εἶναι ἡ μέθοδος τοῦ καθορισμοῦ, τὸ ποσὸν εἶναι σχεδὸν πάντοτε τὸ ἴδιον.

Ἡ ἐνοριακὴ ἀναλογία εἶναι μέρος τῆς ἐτησίας ἐνοριακῆς εἰσφορᾶς (τῆς εἰσφορᾶς τῆς καταργηθείσης πρὸ τινος ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν), τὴν ὁποίαν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ πληρώσουν πάντα τὰ μέλη τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς εἰσφορᾶς αὐτῆς ἐξοδεύεται διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ, τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἐφημερίων ἢ καὶ τῶν βοηθῶν αὐτῶν καὶ διὰ τὴν κάλυψιν ἄλλων ἀναγκῶν τῆς ἐνορίας. Ὅταν ἐκπληρωθῶν αἱ ἀνωτέρω ἀνάγκαι καὶ ὑποχρεώσεις, ὡς καὶ αἱ πρὸς τὴν Ἐπισκοπὴν τοιαῦται, τὸ ὑπόλοιπον ποσὸν δύναται ἢ ἐνορία νὰ διαθέσῃ ὅπου δεῖ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς.

Τὸ ἔτος 1958 τὸ ἐνοριακὸν εἰσόδημα ὅλων τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἀνῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 14,814,852 Λιρῶν. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου τὰ Ἐπισκοπικὰ Οἰκονομικὰ Συμβούλια ὅλων τῶν ἐπισκοπῶν ἔλαβον τὸ ποσὸν τῶν 1,261,670 Λιρῶν ὑπὸ τύπον καταβολῆς τῆς ἀναλογίας των, ὁ μέσος ὄρος τῆς ὁποίας ἀνῆρχετο εἰς 89 Λίρας περίπου.

ΕΚΑΤΟΝ ΕΤΗ ΑΠΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ

ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ

(1782-1867)

IV. Ο ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΩΣ ΠΟΙΜΕΝΑΡΧΗΣ

Διά την δρασίαν του Φιλαρέτου εις τὰς δύο προηγουμένας Μητροπόλεις τῆς Τβέρ και τοῦ Ἱεροσλάβ, ἐπειδὴ δὲν παρέμεινεν ἐκεῖ παρὰ πολὺ ὀλίγον χρόνον, δὲν ἔχομεν ἐπαρκεῖς πληροφορίας.

Ἀπομένει νὰ ἐξετάσωμεν τὴν δρασίαν του ὡς Μητροπολίτου Μόσχας. Ὁ Martin Jugie ὡς ἐξῆς συνοψίζει τὴν δρασίαν τοῦ Φιλαρέτου ἐκεῖ: «Ἡ μητρόπολις τῆς Μόσχας, μία ἀπὸ τὰς σπουδαιτέρας τῆς Ρωσίας, εὗρεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Φιλαρέτου ποιμενάρχην-πρότυπον, ἔχοντα τὸ ὄμμα ἀνοικτὸν και φροντίζοντα δι' ὅλας τὰς πνευματικὰς ἀλλὰ και ὕλικὰς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου του. Ἐπαγρυπνοῦσεν εἰδικῶς ἐπὶ τῆς καλῆς μορφώσεως τῶν κληρικῶν και ἐξήταξε πολλάκις ὁ ἴδιος τοὺς ἀποφοιτῶντας ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν. Ἱεροκήρυξ εὐγλωττος, ἐξεφώνησε τοὺς καλλιτέρους λόγους του εἰς τὴν Μόσχαν. Συγχρόνως ἐπιδίδεται εἰς τὴν λεγομένην «ἑσωτερικὴν ἱεραποστολήν» και φροντίζει νὰ φέρῃ εἰς τὸν περι-

βολὸν τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας τοὺς σχισματικούς ρασκολογικούς («παλαιούς-πιστούς»)⁴².

Ὡς προανεφέρθη, μία ἀπὸ τὰς χαρακτηριστικὰς ἀρετὰς τοῦ Φιλαρέτου ἦτο ἡ ἀφοσίωσίς του εἰς τὸ καθῆκον. Ὁ Κυπριανὸς Kern παρατηρεῖ: «Μὲ σωματικὴν ὑγείαν πολὺ εὐθραυστον και ὡς ἐκ τούτου ὑποφέρων συχνά, ὑπερφορτωμένος ἀπὸ τὰς ἀμέσους ὑποχρεώσεις τῆς ὑπευθύνου θέσεώς του, ὑποχρεωμένος νὰ χοροστατῇ καθ' ὅλας τὰς ἐπισήμους ἀκολουθίας, νὰ ἐπιθεωρῇ τοὺς ναοὺς και τὰ μοναστήρια τῆς εὐρυτάτης μητροπόλεώς του, νὰ προεδρεύῃ τῶν συνεδριῶν τοῦ Τμήματος τῆς Συνόδου ποὺ ἤδρευε εἰς Μόσχαν, εὗρισκεν ἐν τούτοις τὸν καιρὸν νὰ ἐνδιαφέρεται ἐνεργῶς δι' ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικά, κοινωνικά και ἐκπαιδευτικά ζητήματα. Ὡμίλει, ἐδίκαζε, προήδρευε, διώρθωνε τὰς μεταφράσεις τῶν Πατέρων και τὰ ἄρθρα τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας, ἀλληλογραφοῦσε μὲ ἑκατοντάδας προσώπων, και αἱ

42) Martin Jugie: Ἐνθ' ἄνωτ. στ. 1377.

β) Εἰσοδήματα ἐξ εἰδικῶν ἐκκλησιῶν.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰδικαὶ ἐκκλήσεις γίνονται ὑπὸ τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπισκοπῆς ἢ και ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐπισκόπου πρὸς τοὺς πιστοὺς διὰ τὴν ἐξέυρεσιν σημαντικῶν ποσῶν διὰ τὴν ἴδρυσιν Σχολείων, Ναῶν και ἄλλων Ἐκκλησιαστικῶν Κέντρων και Ἰδρυμάτων, τὰ ὅποια δὲν δύναται νὰ διατεθοῦν ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἡ ἐκκλήσις γίνεται εἰς τὰ αἰσθήματα και τὴν γενναιοδωρίαν τῶν πιστῶν, μεγάλα δὲ ποσὰ συγκεντρώνονται διὰ τοῦ τρόπου τούτου.

γ) Ἐπιχορήγησις τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου.

Εἰς ἐκάστην Ἐπισκοπὴν διατίθεται κατ' ἔτος ἐπιχορήγησις ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Οἰκονομικοῦ ἢ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου, ἢ ὅποια περιλαμβάνεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν αὐτῆς. Τὸ ποσὸν τοῦτο διατίθεται διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς ἀντιμισθίας τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου και τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἐπισκοπῆς. Βεβαίως, τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι ἀνεπαρκές, ἀλλὰ συμπληροῦται διὰ τῶν ἐνοριακῶν εἰσφορῶν (τῆς ἀναλογίας) και τοῦ ἐξ ἄλλων ἐπισκοπικῶν πηγῶν εἰσοδήματος. Ἡ ἐτήσια ἐπιχορήγησις τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου διὰ τὰς ἐπισκευὰς τῶν ἐνοριακῶν κτιρίων δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν. Ἐπίσης, χωριστῇ ἐπιχορήγησις διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέων κτιρίων

δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν. Τὸ Κεντρικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον παρέχει ἐπίσης εἰς κάθε Ἐπισκοπὴν ἐτήσιαν ἐπιχορήγησιν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν νέων Ναῶν, Κέντρων και Σχολείων εἰς νέας περιοχάς. Ἡ ἐπιχορήγησις αὕτη ἐπίσης δὲν συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν.

Ὁ τρόπος οὗτος τῆς παροχῆς ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου ἐπιχορηγήσεων εἰς τὰ Οἰκονομικὰ Ἐπισκοπικὰ Συμβούλια ἤνοιξε νέαν ἐποχὴν εἰς τὴν ἐπισκοπικὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας. Πρῶτερον, ἡ λεγομένη «ἐπιχορήγησις τῆς Βασιλίσσης Ἀννης» (Βλέπε G. Bell μνημ. ἔργον σελίς 125) και ἡ τότε Ἐκκλησιαστικὴ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ, παρεῖχεν ἐπιχορηγήσεις ἀπ' εὐθείας εἰς τοὺς ἐφημερίους και τὰ Ἐνοριακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια. Ἀφ' ἧς ὅμως ἡ Κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ υἰοθέτησεν τὴν πολιτικὴν τῆς ἀποκεντρώσεως, οὐδεμία ἀτομικὴ ἐπιχορήγησις γίνεται εἰς τοὺς ἐφημερίους και τὰ Ἐνοριακὰ Συμβούλια. Συνεπῶς, ἀντὶ νὰ συναλλάσσεται χωριστὰ μὲ ἐκάστην τῶν 11500 περίπου ἐνοριῶν, ἀπλῶς θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ἐπισκόπων μεγάλα ποσὰ, τὰ ὅποια οὗτοι διαθέτουν μέσω τῶν Ἐπισκοπικῶν Οἰκονομικῶν Συμβουλίων ὅπου δεῖ και ὅπως πρέπει. Ταῦτα και τσαῦτα και περὶ τῶν Ἐπισκοπικῶν Οἰκονομικῶν Συμβουλίων και τῶν πόρων αὐτῶν.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Ἡεὶας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ἐπιστολαί του, ἐκ πολλῶν σελίδων ἐκάστη, εἶναι ὑποδείγματα σοφίας, συνέσεως καὶ ὕφους»⁴³.

Ὁ σοφὸς Μητροπολίτης δίδει λύσεις καὶ ἀπαντᾷ εἰς κάθε πρόβλημα, ζήτημα καὶ ὑπόθεσιν ποῦ ἀναφέρεται εἰς τὴν μητρόπολιν του. Αἱ ἀπαντήσεις αὐταὶ συνεκεντρώθησαν καὶ ἀπετέλεσαν ἕνα ὀγκώδη τόμον ἐκ 4111 σελίδων, περιλαμβάνοντα 1075 ἐρωτήσεις, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Συλλογὴ γνώμων καὶ ἀποφάσεων τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας Φιλάρετου». Ἐξ ἀφορμῆς τῆς συλλογῆς ταύτης ἕνας σύγχρονός του ἔλεγεν: «Ὁ Φιλάρετος εἶναι ἕνας θησαυρὸς σοφίας, ἀπὸ ὅπου ἡμποροῦμεν νὰ ἀντλήσωμεν καὶ νὰ εὐρωμεν πάντοτε μίαν ἀπάντησιν σαφῆ, ὀρθὴν καὶ αὐθεντικὴν». Διεξερχόμενος κανεὶς τὴν περίφημον αὐτὴν συλλογὴν μένει ἐκπληκτός πρὸ τοῦ πλήθους τῶν θεμάτων καὶ τῶν σοφῶν ἀπαντήσεων: θέματα κανονικοῦ καὶ διοικητικοῦ δικαίου· θέματα κοινωνικὰ καὶ θεολογικά· γνώμαι σχετικαὶ μὲ τὴν εἰκονογραφίαν καὶ τὴν ἀρχειοκρατικὴν τῶν ναῶν· περιπτώσεις διαζυγίων καὶ ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας· δυσκολίαι τῆς μοναστικῆς ζωῆς καὶ τῆς ζωῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν σχολῶν· προβλήματα τῶν αἱρέσεων καὶ τοῦ σχίσματος τῶν «παλαιῶν-πιστῶν»· θέματα ἀφορῶντα τὸν καθολικισμόν, τοὺς ἀγγλικανούς, τοὺς οὐνίτας κ.λ.π. Ὁ Φιλάρετος ἔπρεπεν ἀκόμη νὰ εἶπῃ τὴν γνώμην του καὶ διὰ τὰ μέτρα προφυλάξεως ἀπὸ ἐνδεχομένην ἐπιδημίαν! Καὶ ὅπως παρετήρει ὁ προαναφερθεὶς σύγχρονός του: «Οἱ ἄλλοι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σκεφθοῦν. Ὁ Φιλάρετος σκέπτεται δι' ὅλους! Ὁ Φιλάρετος εἶναι μία ἐγκυκλοπαίδεια ἐπιστημῶν θεολογικῶν, κανονικῶν, ἱστορικῶν, διοικητικῶν, κοινωνικῶν κ.λ.π.»⁴⁴.

Τὸ κῦρος τοῦ Φιλάρετου καθίσταται πλέον καθολικόν καὶ ἀδιαμφισβήτητον δι' ὅλους. Πανεπιστήμια, Θεολογικαὶ Σχολαὶ καὶ Ἐπιστημονικαὶ Ἐταιρεῖαι τὸν τιμοῦν ποικιλοτρόπως. Οὕτως «κατέστη μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἐπίτιμον μέλος ὄλων τῶν Θεολογικῶν Ἀκαδημιῶν, ἐπίτιμον μέλος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Μόσχας, τῆς Μοσχοβιτικῆς Ἐταιρείας τῆς Ρωσικῆς Ἱστορίας καὶ Ἀρχαιότητος, τῆς Ἐταιρείας τῶν φίλων τῆς Ρωσικῆς Λογοτεχνίας, τῆς ἐν Πετροπόλει Γεωγραφικῆς Ἐταιρείας, τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Νοβοροσίσκ, τῆς Ἐταιρείας τῶν φίλων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων»⁴⁵.

Ἄλλ' ἡ Μητρόπολις τῆς Μόσχας-σημειώνει ὁ Martin Jugie- δὲν φθάνει διὰ νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν ἐκχειλίζουσαν δραστηριότητά του. Ἐκτείνεται αὕτη εἰς ὅλην τὴν Ρωσίαν διὰ θέματα ὅχι μόνον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Κράτους. Σπανίως συναντῶμεν ἄνθρωπον ποῦ νὰ ἔχῃ ἐξασκήσει τόσον ἰσχυρὰν καὶ καθολικὴν ἐπιρροὴν ἐφ' ὅλης τῆς χώρας. Ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν χωρὶς ὑπερβολῆς, ὅτι ἐπὶ 50 ὅλα ἔτη, ὁ Φιλάρετος ὑπῆρξε τὸ πρόσωπον ποῦ συνεβουλεύοντο οἱ πάντες,

περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο, εἰς τὴν Ρωσίαν. Καμμία σπουδαία ὑπόθεσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους δὲν συνεζητεῖτο χωρὶς νὰ κληθῆ νὰ δώσῃ τὴν γνώμην του, ἡ ὁποία πολλακίς ἦτο καὶ ἡ τελικὴ... εἰς ὅ,τι δ' ἀφορᾷ τὰ θεολογικὰ καὶ κανονικὰ ζητήματα, ἦτο ἡ μόνη αὐθεντία»⁴.

Ὁ Φιλάρετος ὡς Μητροπολίτης δὲν θέλει νὰ σκανδαλίσῃ κανένα. Δι' αὐτὸ εἶναι προσεκτικὸς εἰς τὴν ὅλην ζωὴν του... Ὅταν ἕνας ἀπὸ τοὺς παλαιούς συνεργάτας του, ὁ ἐπίσκοπος Ταυρίδος Ἀλέξιος, τοῦ γνωστοποιῆ τὴν πρόθεσιν του νὰ ἀγοράσῃ ἕνα καινούργιο κτίριο διὰ νὰ τοῦ χρησιμεύσῃ ὡς κατοικία, ὁ Φιλάρετος τοῦ ἀπήντησεν: «Ἐρχονται αἱ ἡμέραι κατὰ τὰς ὁποίας θὰ εἶναι πιὸ συνετὸν διὰ τοὺς ἐπισκόπους νὰ σκεφθοῦν δι' ἕνα κελλίον παρὰ δι' ὠραίας οἰκίας». Ὁ ἴδιος, ὅπως θὰ ἴδωμεν, ἔζη ἀπλᾶ καὶ ἐδίδε τὸ παράδειγμα τῆς λιτότητος.

Εἰς τὸ κρατικὸν καὶ κοινωνικὸν τομέα ὁ Φιλάρετος πρωτοστατοῦσε πάντοτε. Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν πραγματοποιεῖται ἡ κατάργησις τῆς δουλείας ὑπὸ τοῦ Τσάρου Ἀλεξάνδρου Β' (19 Φεβρ. 1861), καὶ λέγεται ὅτι ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος ἦτο ὁ κύριος συντελεστής εἰς τὴν λήψιν τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς. Τριάντα ἑκατομμύρια δοῦλοι ἀγρόται εὗρον τὴν ἐλευθερίαν των!

Ἐπὶ τῆς μακρᾶς μητροπολιτικῆς του σταδιοδρομίας τρεῖς Τσάροι ἐβασίλευσαν εἰς τὴν Ρωσίαν. Ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Α', ὁ Νικόλαος ὁ Α' καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Β'. Ὅπως θὰ ἴδωμεν, ἡ συνεργασία μαζί των δὲν ὑπῆρξεν ἄνευ δυσκολιῶν.

Αἱ ἰδέαι τοῦ Φιλάρετου ἐπὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Κράτους εἶναι σαφεῖς. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς πολλοὺς συγχρόνους του, πιστεύει ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ συνεργασία μεταξύ τῶν δύο αὐτῶν ἐξουσιῶν, καὶ ἕκαμε ὅ,τι ἡμποροῦσε διὰ νὰ σταθεροποιήσῃ τὴν συνεργασίαν αὐτὴν. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἐδένετο ἀσυζητητὶ εἰς τὸ ἄρμα τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας καὶ ὑπῆρξαν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἦλθεν εἰς σύγκρουσιν μὲ τὴν τσαρικήν αὐλήν. Τὴν μίαν φορὰν μάλιστα, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ παρανόμου γάμου ἐνδὸς Ὑπουργοῦ, ὑπέβαλε καὶ τὴν παραίτησίν του, ἡ ὁποία φυσικὰ δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἀπὸ τὸν Τσάρον Νικόλαον Α'. Ἐφρόντιζε πάντοτε νὰ σέβωνται ὅλοι τὸ τοῦ Κυρίου: «Απόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ» (Ματθ. 22,21).

Ὁ Μητροπολίτης ἐδικαιολογεῖ καὶ ἐπεθύμει τὴν εἰρηνικὴν συνύπαρξιν Κράτους καὶ Ἐκκλησίας, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκαμεν αὐτὸ ἀποκλειστικῶς διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ὀφέλη ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Ναί, ἔλεγεν, ὑπάρχουν πάντοτε πλεονεκτήματα ἐκ τῆς συνεργασίας τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ θρόνου. Ἀλλὰ δὲν εἶναι τὸ ἀμοιβαῖον συμφέρον ποῦ ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς συνεργασίας αὐτῆς, διότι μίᾳ ἀλήθεια, ἀνεξάρτητος ἀπὸ αὐτό, στηρίζει ἀμφοτέρωτα ταῦτα. Ἄς εἶναι εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς, ποῦ εἶναι προστάτης τοῦ θυσιαστηρίου!

43) Cyprien Kern: "Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 276.

44) Παρὰ Cyprien Kern: "Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 277.

45) Ὁ. Ὁστάποφ: "Ἐνθ' ἄνωτ. στ. 1063.

46) Martin Jugie: "Ἐνθ' ἄνωτ. στ. 1378.

ἀλλὰ τὸ θυσιαστήριον δὲν φοβεῖται νὰ καταρρεύσῃ ἀν στερηθῆ τῆς προστασίας αὐτῆς»⁴⁷.

Ὁ Νικόλαος Ἀρσένιεφ παρατηρεῖ: «Στὸ πρόσωπο τοῦ Φιλάρετου ἐνσαρκώνεται ἓνα μεγάλο καὶ πολὺ σημαντικό μέρος τῆς ἱστορίας τῆς Ρωσίας. Αὐτὸς ὁ μικρόσωμος κυρτωμένος γέροντας μετὰ τὴν πανίσχυρη θέλησι ἦταν γεννημένος γιὰ ἀρχηγός. Παρὰ τὴν μεγάλη ἀσκητικότητα τῆς προσωπικότητος τοῦ ζωῆς, ὁ Φιλάρετος εἶχε τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ἀληθινοῦ «πρίγκηπος τῆς Ἐκκλησίας». Ἦταν ἄνθρωπος προικισμένος μετὰ ἀκούραστη ἐνεργητικότητα καὶ σιδερένια ἀντοχή. Ἡ θέσι του καὶ τὸ ἔργο του δὲν ἦταν καθόλου εὐκόλοα. Ὄφειλε νὰ δείξῃ μετὰ αὐτοκυριαρχία, σύνεσι, κοσμιότητα καὶ θάρρος ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας θὰ μπορούσαν νὰ εἶναι οἱ πιδ πιστοὶ πολῖται τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Μονάρχου, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὰ δικὰ της καθήκοντα, τοὺς ἐσωτερικοὺς της νόμους καὶ τὴ δική της ζωή, ἡ ὁποία δὲν ταυτίζεται πάντα μετὰ τὴ ζωὴ τοῦ Κράτους. Κι ἀκόμη, ὄφειλε νὰ κἀνῃ σ' ὅλους φανερό ὅτι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἓνα ἀπλό ὄργανο τοῦ Κράτους, πού συντελεῖ ἀπλῶς στὴν εὐημερία τῶν ἀνθρώπων. Οἱ δικοὶ της σκοποὶ καὶ ἡ δική της κλῆσι εἶναι πολὺ ὑψηλότεροι: ὄφειλε νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ Θεό. Γιατὶ ἡ Ἐκκλησία, πρὶν ἀπ' ὅλα εἶναι ἓνας μάρτυρας τῆς Ἀλήθειας καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.

Σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του ὁ Φιλάρετος ἐξεπλήρωσε μετὰ πολὺ ἐπιτυχία τὸ βαρὺ χρέος τοῦ «ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ». Ἄλλ' αὐτὸ δὲν ἦταν καθόλου εὐκόλο. Ἰδιαίτερα δύσκολη ἦταν ἡ θέσι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου στὰ χρόνια τῆς βασιλείας τοῦ Τσάρου Νικολάου τοῦ Α', ὁ ὁποῖος ἀπαιτοῦσε ὅλοι νὰ ὑποκύπτουν στὴν θέλησί του. Παρ' ὅλη τὴν ἀφοσίωσί του στὸ Κράτος, ὁ Φιλάρετος ἀντιμετώπιζε τὴ δυσμένεια τοῦ Τσάρου. Γιατὶ ὁ Νικόλαος Α' δὲν ἠπόρεσε ποτὲ νὰ τοῦ συγχωρήσῃ τὴν ἀνεξάρτητὴ στάσι του στὰ θέματα πού τὸν ἐδέσμευαν οἱ ἐσωτερικοὶ νόμοι τῆς Ἐκκλησίας. Ἐφθανε μάλιστα σὲ τέτοιο βαθμὸ ἡ ἀντίδρασί του, πού δὲν ἤθελε κἀν νὰ βλέπῃ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο στὴν Πετρούπολι. Ἔτσι ὁ Φιλάρετος δὲν πῆρε σχεδὸν ποτὲ μέρος στίς συνεδριάσεις τῆς Ἱεράς Συνόδου ὅσο βασιλεὺς ὁ Νικόλαος Α'. Ἄλλ' οἱ δυσκολίες δὲν λύρισαν τὸν Ἱεράρχη. Μένοντας ἀδιάκοπα πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος πατριώτης, διατήρησε ὅλη του τὴν πιστότητα στὴν Ἐκκλησία καὶ δὲν ἐπέτρεψε σὲ κανένα νὰ σφετερισθῇ τὰ δικαιώματα τοῦ θείου Κυρίου του»⁴⁸.

Γνωρίζωμεν ἤδη ὅτι ἡ ἀδυναμία τοῦ Φιλάρετου ἦτο πάντοτε ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευσις. Εἰς αὐτὴν ὡς καθηγητὴς καὶ Πρύτανης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Πετρούπολεως καὶ ὡς ἐξέχον μέλος τῆς «Ἐπιτροπῆς διὰ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς» ἀφιέρωσε μέγα μέρος τῆς ζωῆς του. Τώρα ὡς Μητροπολίτης Μόσχας διοργανώνει κατὰ τὸν καλλίτερον τρό-

πον τὰ Σεμινάρια καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀκαδημίαν Μόσχας. Φροντίζει διὰ τὴν ἀνετον διαβίωσιν τῶν ἱεροσπουδαστῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ὑποφέρουν ὅπως ὑπέφεραν ἐκεῖνος κατὰ τοὺς χρόνους τῶν σπουδῶν του. Ἐπισκέπτεται συχνὰ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς καὶ ὁμιλεῖ ἐμπνευσμένα πρὸς τοὺς σπουδαστάς. Κατὰ τὰς ἐξετάσεις, ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχ. ἔτους, παρευρίσκειται καὶ ὁ Μητροπολίτης, ὅχι τυπικῶς, ἀλλὰ διὰ νὰ ὑποβάλλῃ ἐρωτήσεις εἰς τοὺς ἐξεταζομένους, νὰ ἐλέγξῃ τὴν ἐπίδοσίν των, ἀκόμη καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν καθηγητῶν.

Ὁ Μητροπολίτης ἐνδιαφέρεται ζωηρῶς καὶ διὰ τὴν γενικώτεραν παιδευσιν τοῦ λαοῦ ἐν τοῖς σχολείοις. Συνέβαλεν ὅσον ὀλίγοι εἰς τὴν προσπάθειαν, ὅπως ὁ ρωσικὸς λαὸς ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοὺς θησαυροὺς τῆς παιδείας. Εἶναι χαρακτηριστικὸν δὲ ὅτι τὴν ἐκπαίδευσιν τὴν ἐννοεῖ κυρίως ὡς θρησκευτικὴν ἐκπαίδευσιν. «Αἱ πρῶται ἀλήθειαι, αἱ διδασκόμεναι εἰς τὸ παιδί, πρέπει νὰ ἀντλοῦνται ἀπὸ θρησκευτικὰς καὶ πνευματικὰς πηγὰς, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν βάσεις σταθερὰς διὰ μίαν πραγματικὴν μόρφωσιν», ἔλεγε.

Διὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν γυναικῶν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν δράσιν ποῖαν γνώμην ἔχει ὁ διάσημος Μητροπολίτης; Ὁ Σουσκῶφ ἀναφέρει εἰς τὰ «Ἀπομνημονεύματά» του μίαν σχετικὴν συνομιλίαν τοῦ Φιλάρετου. Ἐλεγε λοιπόν: «Ἡ Ἁγία Ἑλένη ἐξέφερε πολλὰκις τὴν γνώμην της ἐπὶ θρησκευτικῶν θεμάτων, ἀλλὰ ποτὲ δὲν παρεκάθησεν εἰς ἐπισήμους σχετικὰς συναθροίσεις. Ἡ αὐτοκράτειρα Εἰρήνην συνεκάλεσε τὴν Ζ' Οἰκουμένην Σύνοδον τῆς Νικαίας κατὰ τῶν εἰκονομάχων, ἀλλὰ δὲν ἔλαβε προσωπικῶς μέρος εἰς τὴν Σύνοδον». Ἐν τούτοις ὁ Μητροπολίτης ἐνέκρινε καὶ ἐδέχετο τὴν δράσιν τῶν γυναικῶν εἰς ἔργα φιλανθρωπίας καὶ συμπαραστάσεως πρὸς τοὺς τραυματίας καὶ ἀναπήρους πολέμου, ἀλληλοβοηθείας κ.λ.π.

Πλήθος ναῶν καὶ μοναστηρίων ἐκτίσθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Μόσχας ἐπὶ Φιλάρετου, ὥστε ἡ δραστηριότης αὐτῆ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀντίδρασιν καὶ ὀρισμένων κυβερνητικῶν παραγόντων. Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἀριθμοῦνται 27 μοναστήρια ἀνδρῶν, 40 γυναικῶν καὶ 1427 ἐνοριακοὶ ναοί!

Διὰ νὰ κυβερνήσῃ ὀλόκληρον αὐτὸν τὸν θρησκευτικὸν κόσμον, ὁ Μητροπολίτης εἶχε ἀνάγκην ἀξίων συμβούλων καὶ συνεργατῶν. Ὁ Φιλάρετος εἶχε μεγάλην ἰκανότητα εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν συνεργατῶν του. Ὁ σπουδαιότερος ἐξ αὐτῶν, πράγματι ἀνεκτίμητος συνεργάτης, καθ' ὅλην τὴν μακρὰν περίοδον τῆς μητροπολιτικῆς του θητείας, ὑπῆρξεν ὁ ἀρχιμ. Ἀντώνιος, περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ὁμιλήσωμεν κατωτέρω.

Μεγάλην φροντίδα λαμβάνει διὰ τὴν πνευματικὴν τροφοδοσίαν τοῦ ποιμνίου του. Ὡς ἄλλος Μ. Βασίλειος, ὁμιλεῖ ὁ ἴδιος πολὺ συχνὰ, καὶ καρποὶ τῆς προσπαθείας αὐτῆς εἶναι οἱ ὀγκώδεις τόμοι τῶν κηρυγμάτων του, περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλήσαμεν ἀνωτέρω.

Ὁ Φιλάρετος ἀνεδείχθη πράγματι πρότυπον Ἱεράρχου.

(Συνεχίζεται)

ΣΟΛΩΝ Γ. ΝΙΝΙΚΑΣ

47) Β. Ναζαρέβσκυ: Ἡ πολιτικὴ διδασκαλία τοῦ Φιλάρετου, Μητροπολίτου Μόσχας, Μόσχα 1888, 3η ἐκδ. σ. 35.

48) Ν. Ἀρσένιεφ: Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 87-88.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα αὐτῆς ἐπεφύλαξαν θερμοτάτην ὑποδοχὴν εἰς τὴν Α.Θ.Μ. τὸν Πάπαν καὶ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικόλαον τὸν ΣΤ', διάδοχον τοῦ Ἐθαγγελιστοῦ Μάρκου εἰς τὸν ἔνδοξον θρόνον τῆς ἀδελφῆς καὶ πρεσβυγενοῦς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὴν ἐνταῦθα ὀλιγοήμερον ἐπίσκεψιν τοῦ σεπτοῦ Πατριάρχου, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς διεδήλωσε ποικιλοτρόπως τόσον τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν του πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ὑψηλοῦ φιλοξενουμένου, ὅσον καὶ τὸν θαυμασμὸν του διὰ τὴν λαμπρὰν μακροαίωνα ἱστορίαν τῆς ἐνδόξου τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἐκλείσαν ἐξόχως ἐπιφανεῖς Ποιμένες, Διδάσκαλοι, Ἀσκηταὶ καὶ Μάρτυρες τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Διὰ τοῦτο εὖρε βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς τὰς καρδίας ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων ἢ δραματικὴ ἔκκλησις τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου, ὅπως τύχη ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας τῆς δεοῦσης συμπαροστάσεως, ἢ ὁποῖα θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔνδοξον παρελθόν της καὶ νὰ ἀναλάβῃ εὐρεῖαν ἱεραποστολικὴν ἐξόρμησιν ἀνά τὴν ἀφρικανικὴν ἡπειρον, πρὸς διάδοσιν τοῦ ἀνεσπέρου καὶ σωτηρίου φωτὸς τῆς Ὀρθοδοξίας.

Πρόθυμος νὰ προσφέρῃ ὅ,τι εἶναι δυνατὸν διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ὡς ἄνω ὠραίων σκοπῶν, ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εὐχεται ὀλοφύχως, ὅπως ὁ Δομῆτωρ τῆς Ἐκκλησίας εὐλογήσῃ τὰς προσπάθειάς τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικόλαον καὶ ἀξιώσῃ αὐτὸν νὰ ἴδῃ ταχέως τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Μάρκου ἀνακτῶσαν τὴν παλαιὰν δόξαν καὶ ἀκτινοβολίαν αὐτῆς.

Σύνδεσμος ἐνότητος.

Τὸ εἰς Μπάρνι τῆς Ἰταλίας συνελθὸν «Ἱστορικὸν Διεκκλησιαστικὸν Συνέδριον» ἠσχολήθη περὶ τὸ λίαν ἐνδιαφέρον θέμα «Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν ἀπὸ τοῦ ἠ' μέχρι τοῦ ἰσ' αἰῶνος».

Ὡς ἀπεδείχθη διὰ τῶν γενομένων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Συνεδρίου εἰσηγήσεων, ἀνακοινώσεων καὶ συζητήσεων, τὸ ἑλληνορθόδοξον πνεῦμα ἐπὶ αἰῶνας καταναγάζει τοὺς πνευματικοὺς ὀρίζοντας τῆς Ἰταλίας, οὐ μόνον ἐμφυχοῦν τὰς ἐν αὐτῇ θαλερωτάτας ἄλλοτε ἑλληνικὰς κοινότητας, ἀλλὰ καὶ καταρδεύον ἐν πολλοῖς τὴν λατρείαν, τὴν μοναστικὴν ζωὴν, τὴν θεολογίαν, τὴν ἐκκλησιαστικὴν τέχνην καὶ τὰς λοιπὰς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς καὶ αὐτῆς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἑλληνορθόδοξος βυζαντινὴ παράδοσις, ζῶσα εἰσέτι ἐν Ἰταλίᾳ, δύναται νὰ ἀποτελέσῃ σημαντικὸν παράγοντα κατανόησεως καὶ προσεγγίσεως ἐν πνεύματι ἀδελφικῶ καὶ χριστιανικῶ, πρὸς τὸν ἀπώτερον σκοπὸν, ὅπως εὐδοκῆσῃ κάποτε ὁ Κύριος καὶ ἐνώσῃ τὰ διεστῶτα εἰς ἓν, ὡς καὶ ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία συνεχῶς εὐχεται.

Αἱ πατερικαὶ μελέται.

Αἱ πρό τιμῶν ἡμερῶν δοθεῖσαι ἐν Ἀθήναις διαλέξεις τοῦ διαπρεποῦς Καθηγητοῦ καὶ μέλους τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας αἰδес. Henri de Lubac ἀπετέλεσαν τῷ ὄντι σπουδαῖον πνευματικὸν γεγονός.

Ἐκ τῶν διαλέξεων τούτων ἰδιαίτερος πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἢ δοθεῖσα ἐν τῇ αἰδοῦσῃ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐπὶ τοῦ θέματος: «Ἡ ἐπικαιρότης τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας».

Ὡς ἐτόνισεν ὁ διαπρεπὴς ὀμιλητής, ἢ κατὰ καιροὺς παρατηρουμένη ἀναγέννησις τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας συμπίπτει πάντοτε μὲ τὴν ἀναγέννησιν τῶν πατερικῶν μελετῶν. Ἰδιαίτερος, ἢ μελέτη τῶν Ἑλλήνων Πατέρων, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπάρχει (τὸ σφρῆγος τοῦ Χριστιανισμοῦ τῶν πρώτων αἰώνων), ὑποβοηθεῖ ἀφ' ἐνὸς τὴν κατανόησιν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἀφ' ἑτέρου τὴν πνευματικὴν μόρφωσιν τῶν πιστῶν καὶ ἐκ τρίτου τὴν ἐπικράτησιν τοῦ γνησίου οἰκουμενικοῦ πνεύματος. Οἱ Ἑλληνες Πατέρες ὑπῆρξαν οἱ διδάσκαλοι καὶ τῶν Λατίνων Πατέρων.

Ὅταν τοιαῦτα διδάσκονται ὑπὸ ἐνὸς Γάλλον, εἶναι ἐξωφρανεκὰ νὰ χαρακτηρίζηται ὑπὸ τιμῶν Ἑλλήνων ὡς «κατηλεία» ἢ συνεχῆς ὑπόμνησις τῆς ἀνάγκης τῆς τροφοδοσίας τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Οὐσιώδεις παραλείψεις.

Ἐν τῷ προγράμματι τῶν ἐργασιῶν τοῦ Δευτέρου Διεθνoῦς Συνεδρίου τῶν περὶ Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης μελετῶν, ὅπερ θὰ συγκληθῇ ἐν Ἀθήναις τὸ προσεχὲς ἔτος, ὑπάρχουν, ὡς μὴ ὄφειλε, δύο οὐσιώδεις παραλείψεις, αἵτινες δὲν ἔπρεπε νὰ διαλάβουν τὴν προσοχὴν τῆς ἑλληνικῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἀποτελεῖται ἐκ διαπρεπῶν προσωποποιήσεων τῆς πατρίδος μας.

Ἐνῶ ὡς θέματα τοῦ συνεδρίου ἀναφέρονται ἢ Ἱστορία, ἢ Φιλολογία, ἢ Γλωσσολογία, ἢ Τέχνη, ἢ Ἔθνογραφία καὶ τὸ Δίκαιον, παραλείπεται ἢ θρησκευτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ, ἥτις, ὡς γνωστόν, διαποτίζει καὶ διαμορφώνει πάντας τοὺς λοιποὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης. Ἐξ ἄλλου, ἐνῶ ὡς ἐπίσημοι γλῶσσαι τοῦ συνεδρίου ὠρίσθησαν ἢ γερμανικὴ, ἢ ἀγγλικὴ, ἢ γαλλικὴ, ἢ ἰταλικὴ καὶ ἢ ρωσικὴ, παρελείφθη ἢ ἑλληνικὴ.

Εἶναι καιρὸς νὰ κατανοηθῇ, ὅτι εἰς παρομοίας ἐκ-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος συνήλθε τακτικῶς ἀπό 25-30 Ἀπριλίου ἔ. ἔτους εἰς πρωϊνάς καί ἑσπερινάς συνεδριάσεις, ἀσχοληθεῖσα μέ τήν ἐπεξεργασίαν καί ψήφισιν:

α) Τοῦ Κανονισμοῦ «Περί ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημεριῶν» καί

β) Τοῦ Κανονισμοῦ «Περί Ἑνιαίας Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας».

Ἐπίσης ἠσχολήθη μέ τήν προετοιμασίαν τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ὅστις ἀφίχθη τήν πρωΐαν τῆς 2 Μαΐου 1969.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 21 Ἀπριλίου μέχρι τῆς 5 Μαΐου ἔ. ἔτους:

Πρὸ εὖς τὴν 21 Ἀπριλίου τῆς ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσης Δοξολογίας ἐπὶ τῇ 2ᾳ ἑπετείῳ τῆς Ἐθνικῆς Ἐπαναστάσεως τῆς 21 Ἀπριλίου.

— Τὴν 27 Ἀπριλίου τοῦ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τελεσθέντος Μνημοσύνου ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῆς Κατοχῆς.

— Τὴν 30 Ἀπριλίου τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου πρ. Φλωρίνης Κυροῦ Βασιλείου.

Ὑπεδέχθη τὴν 2 Μαΐου μετὰ τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ τὴν Α.Θ.Μ. τὸν Πάπαν καί Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικόλαον τὸν ΣΤ', τὸν ὁποῖον καί προσεφώνησε κατὰ τὴν Δοξολογίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν καί ἐν συνεχείᾳ ἐδεξιώθη εἰς τὸ Μέγαρον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Πρὸ ἡδρευσε τὴν 22 Ἀπριλίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ, τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κασσιματίου Ἰδρύματος καί τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὀργανισμοῦ Προλήψεως Ἀτυχημάτων.

— Τὴν 24 Ἀπριλίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σχολῆς Διακονιστῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Τῶν πρωϊνῶν καί ἑσπερινῶν συνεδριῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπὸ 25-30 Ἀπριλίου.

Παρεκάθησε τὴν 3 Μαΐου εἰς τὸ γεῦμα, τὸ ὁποῖον παρέθεσεν ἡ Α.Ε. ὁ Ἀντιβασιλεὺς ἀντιστράτηγος κ. Γεώργιος Ζωϊτάκης πρὸς τιμὴν τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικολάου.

— Τὴν 5 Μαΐου εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Α' Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Παττακοῦ παρατεθὲν πρόγευμα πρὸς τιμὴν τοῦ φιλοξενουμένου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, καθὼς καί εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν παρατεθὲν δείπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου.

Παρέθεσε τὴν 4 Μαΐου εἰς τὸ Μέγαρον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς πρόγευμα πρὸς τιμὴν τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικολάου καί τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ.

δηλώσεις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀγνοῶνται τόσον ἡ Ἐκκλησία καί ἡ ἑλληνορθόδοξος παραδόσις, ὡς ἡ ἐμφυλοχόσα τὰς λοιπὰς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις ἐντελέχεια, ὅσον καί ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα.

Ἀπαιτεῖται σταυροφορία.

Θεωροῦντες ὅτι εἶναι πρόβλημα γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος, μεταφέρομεν ἐνταῦθα ἀπόσπασμα ἐγκυκλίου, τὴν ὁποίαν ἀπηύθυνε πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς ἐπαρχίας του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος καί ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἐπαπειλοῦντας τὴν νεότητα κινδύνους, οἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς ψυχαγωγίας. «Ἡ διαφθορά, γράφει ἡ ἐγκύκλιος, ἡ μεγάλη ψυχικὴ καί ὄλική ζημία, ποὺ προέρχεται ἀπὸ αὐτὴν τὴν κακῶς νοουμένην ψυχαγωγίαν, ἀπειλεῖ καί τὴν ὑπαιθρον, δεδομένου ὅτι μουσικὰ συγκροτήματα, συνοδευόμενα ἀπὸ ἀσέμνους δῆθεν «καλλιτέχνιδας» τοῦ ἔσματος καί τοῦ χοροῦ, περιέρχονται τὴν ὑπαιθρον καί μεταφέρουν τὴν διαφθορὰν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων τοῦ ἑλληνικοῦ χωριοῦ».

Ἐπὶ πλέον ἡ ἐγκύκλιος ποιεῖται ἐκκλησίᾳ πρὸς τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν κέντρων τῆς ὑπαιθρου, νὰ μὴ προσκαλοῦν τὰ ὑποκτα αὐτὰ «καλλιτεχνικὰ» συγκροτήματα καί πρὸς τοὺς ἐπιχειρηματίας τοῦ κινήματογράφου νὰ ἀποκλείουν, ἀνευ δισταγμοῦ τινος, τὰ ἐπιβλαβῆ κινήματογραφικὰ ἔργα, καλεῖ δὲ τοὺς πάντας νὰ ἀναλάβουν μίαν ἀληθῆ σταυροφορίαν διὰ τὴν προάσπισιν τῆς νεότητος καί τῆς οἰκογενείας.

Ἀσφαλῶς τὸ κακὸν θὰ περιορίζετο σημαντικῶς,

ἐὰν ἐγευκεῖτο ἡ σταυροφορία αὕτη καί ἐὰν ἡ Πολιτεία ἤρχετο δι' ὄλων τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς μέσων ἀρωγὸς εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ ἀποκλεισμοῦ καί τῆς ἀποκρούσεως τῶν ψυχοφθόρων τρόπων τῆς ψυχαγωγίας.

Διαμαρτυρίαι Ἀμερικανῶν ἠθοποιῶν.

Καθ' ἃ ἀνεγράφη εἰς τὸν παγκόσμιον τύπον, τὸ κῶμα τῆς γυμνότητος καί τοῦ πανσεξουαλισμοῦ, ὅπερ κατακλύζει τὰς σκηνὰς τῶν θεάτρων ἐν Ἠνωμέναις Πολιτείαις, προεκάλεσε τὴν ἀντίδρασιν ἠθοποιῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Μάλιστα ὁμὰς ἐξ 160 ἠθοποιῶν ὑπέβαλε καί σχετικὴν ἔγγραφον διαμαρτυρίαν εἰς τὴν ἐνωσίαν των.

Ὡς χαρακτηριστικῶς ἐδήλωσεν εἰς ἐκπρόσωπος τῶν ὑπογράφοντων τὴν διαμαρτυρίαν ταύτην, «αἱ σκηναὶ πολλῶν θεάτρων ἔχουν μεταβληθῆ εἰς χώρους ὁργίων ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, μέ τὴν ἐπικράτησιν τῆς μόδας τῶν λεγομένων ὑπερπρωτοπορευτικῶν θεατρικῶν ἔργων. Εἶναι ἐν τῷ ἑνὶ καί διὰ τοὺς συγγραφεῖς καί διὰ τοὺς ἠθοποιούς, οἱ ὁποῖοι δέχονται νὰ παίξουν ρόλους τοῦ εἶδους αὐτοῦ, ἀλλὰ καί διὰ τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον ἀνέχεται τὴν κατάστασιν».

Ἐδόχμεθα, ἵνα αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος διαμαρτυρίαι τῶν Ἀμερικανῶν ἠθοποιῶν σημάδουν τὴν ἀπαρχὴν τῆς καθ' ὅλον ἐξηνείανσεως τῶν διαφορῶν τομέων τῆς Τέχνης, ἥτις πρέπει νὰ ὑποβοηθῆ τὴν λύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου καί οὐχὶ νὰ χαλκεύῃ τὰ δεσμὰ τῆς πνευματικῆς του δουλείας.

Ἡ ἔκδοσίς του ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν καὶ ἡ ἐπικύρωσις τοῦ περιεχομένου του ἀπὸ ἕνα Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ προσδίδει, ἀναμφιβόλως, τεράστιον κύρος.

Εἶναι ἡ πρώτη φορά, Μακαριώτατε, ποῦ γίνεται στὴν χώραν μας μία τόσο ἐκτεταμένη διαφωτιστικὴ ἐκστρατεία, καὶ τοῦτο χάρις εἰς τὴν θερμωτάτην συμπάρασάσιν τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας.

Εἶναι ἐπίσης ἡ πρώτη φορά, ποῦ ἡ Ἀγία Ἐκκλησία μας ἐκδηλώνει τόσο θερμὴν συμπάρασάσιν πρὸς τοὺς Χανσενικούς, καὶ τοῦτο χάρις εἰς τὴν ἰδικὴν Σας παρουσίαν εἰς τὴν θέσιν τοῦ Προκαθημένου Αὐτῆς.

Γιὰ ὅλα αὐτά, Μακαριώτατε, σὰς παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ Σᾶς ἐκφράσω τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην ὅλων τῶν ἀσθενῶν ἀπὸ τὴν νόσον τοῦ Χανσεν καὶ νὰ Σᾶς βεβαιώσω, ὅτι ἡ τόσο μεγάλη προσφορά τῆς ἀγάπης Σας εὐρίσκει θερμωτάτην ἀνταπόκρισιν στὶς καρδιὰς ὅλων μας.

Εἶθε νὰ Σᾶς μακροήμερῆ ὁ Κύριος καὶ νὰ Σᾶς ἐνισχύη πάντοτε διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν τῶν Χανσενικῶν».

Ἱερά Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Ἰδιαίτεραν προσπάθειαν κατέβαλε κατὰ τὴν ἐφετεινὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν ἡ Ἱ. Μητρόπολις Κεφαλληνίας διὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν μαθητῶν τῶν Γυμνασίων τῆς Μητροπόλεως εἰς τὰ Μυστήρια τῆς Μετανοίας καὶ Θ. Εὐχαριστίας. Εἰδικὸν κλιμάκιον πνευματικῶν, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Σεβασμιώτατον κ. Προκόπιον, κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῶν κ. κ. Γυμνασιάρχων καὶ καταλλήλου προετοιμασίας τῶν μαθητῶν δι' ὁμιλίαν καὶ ἐντύπων, ἐπεσκέφη τὰ ἑπτὰ Γυμνάσια καὶ τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν καὶ ἐξωμολόγησε τοὺς μαθητὰς.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἐτέλεσε ὅλας τὰς ἐπὶ τούτῳ Θ. Λειτουργίας τῶν Προηγουμένων κεχωρισμένως δι' ἕκαστον Γυμνάσιον καὶ ἐκίνωνσε τοὺς μαθητὰς. Οἱ κ. κ. Γυμνασιάρχαι καὶ Καθηγηταὶ ἠγχορίστησαν τὸν Σεβασμιώτατον καὶ παρεκάλεσαν, ὅπως καὶ πνευματικαὶ αὐτὰ ἐξορήσεις τῆς Ἐκκλησίας, λίαν βοηθητικαὶ διὰ τὸ παιδαγωγικὸν τῶν ἔργων, γίνωνται δις τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν νηστειάν τῶν Χριστογενῶν καὶ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν, ὥστε οἱ μαθηταὶ καὶ οἱ καθηγηταὶ νὰ ἀναβαπτίζονται εἰς τὸ λυτρωτικὸν σωτήριον φῶς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

— Αἱ κατὰ μῆνα Συνάξεις τῶν Ἱερέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως συνεχίζονται μὲ περισσώτερον ἐνδιαφέρον. Ἐκτός τῆς ποικίλης ἐνημερώσεως, τῶν ὁδηγιῶν καὶ τοῦ συντονισμοῦ τοῦ ὅλου πνευματικοῦ ἔργου, ἀναπτύσσεται καὶ εἰδικὸν θέμα. Ἐφέτος ὠρίσθη ὡς γενικὸν θέμα: «Γνωριμία μετὰ τὴν Καινὴν Διαθήκην». Εἰδικὰ θέματα εἰσαγωγικὰ καὶ ὁ τρόπος μελέτης τῆς Κ.Δ. ἀναπτύσσονται εἰς τὰς συνάξεις, αἱ ὅποια ἀπέβησαν ἐπιμωρφωτικὸν σεμινάριον τῶν Ἱερέων τῆς Μητροπόλεως.

— Ὅμαδες μελέτης τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἰδρύθησαν εἰς ὅλας τὰς ἐνορίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, ἡ ὅποια ἐκδίδει καὶ ἀποστέλλει εἰδικὸν βοηθητικὸν ἐντυπον πρὸς τοὺς Διευθυντὰς τῶν Ὁμάδων. Πλείστοι χριστιανοὶ μὲ ἐνδιαφέρον παρακολουθοῦν τὴν μελέτην τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Πρὸς περαιτέρω προώθησιν τῆς προσπάθειας αὐτῆς, ἡ Ἱ. Μητρόπολις ἔδωκε δι' Ἐγκυκλίου σχετικὰς ὁδηγίας πρὸς τοὺς ἐφημέριους.

— Ὁ Σεβασμιώτατος δι' εἰδικῆς Ἐγκυκλίου, ἀναγνωσθείσης εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς κατὰ τὴν Μεγ. Παρασκευὴν πρὸ τῆς Ἀποκαθλώσεως, ἐκάλεσε τοὺς χριστιανοὺς νὰ ἐγγραφῶν ὡς ἐβελονταὶ αἰμοδότης. Πρώτος ἐνεγράφη εἰς τὸν κατάλογον ὁ Σεβασμιώτατος καὶ ἀκολούθως οἱ Ἱερεῖς καὶ πλείστοι χριστιανοί. Ὁ κατάλογος οὗτος ἐτέθη εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου, τὸ ὅποιο θὰ προσκαλῆ κατὰ τὰς περιστάσεις τοὺς ἐβελοντὰς χριστιανοὺς αἰμοδότης. Οὗτω ἐτακτοποιήθη διὰ συγκινητικῆς προσφορᾶς μία ἀνάγκη τῶν ἐδῶ Νοσοκομείων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Α.Ν. 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι μίαν τῶν χηρευσουσῶν θέσεων ἐφημερίου τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀναλήψεως Κυρίου Κορωπίου, 2) Ἀγ. Ἀνδρέου Σαλαμίνος, 3) Ἀγ. Κων/νου καὶ Ἑλένης Ν. Μάκρης, 4) Ἀγίου Κων/νου καὶ Ἑλένης Μάνδρας, 5) Κοιμ. Θεοτόκου Σπάτα, 6) Ἀγ. Μαρίνης Μεταμορφώσεως Ἀττικῆς καὶ 7) Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ Ἀττικῆς, ὅπως ἐντὸς μηνὸς υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ πρὸς ἀνακέρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κηφισῷ τῆ 6ῃ Μαΐου 1969.

† Ὁ Ἀττικῆς ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακέρυξιν ὑποψηφίον πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Βόλῳ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἐνδιαφερόμενος, ἀνήμων εἰς τὴν Ἀ' μισθολ. κατηγορίαν, προσῆλθε διὰ τὴν κατάληψιν ταύτης, παρακαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἀνήκοντας εἰς τὴν Β' κατηγορίαν ἱερεῖς, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά.

Ἐν Βόλῳ τῆ 30ῃ Ἀπριλίου 1969.

† Ὁ Δημητριάδος ΗΛΙΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὰς διὰ μεταγενεστέρων Ν.Δ. τροποποιήσεις καὶ συμπληρώσεις, καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀγίου Μηνᾶ ἐν Καταχῆ, 2) Ἀγίου Νικολάου ἐν Λεπτοκαρυᾶ, 3) Ἀγίου Ἀποστόλου Παύλου ἐν Μεθώνῃ, 4) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Μελιαδίῳ, 5) Ἀγίου Γεωργίου ἐν Μοσχοποτάμῳ, 6) Ἀγίου Γεωργίου ἐν Πέτρα (Λοιζόβῃ), 7) Ἀγίου Γεωργίου ἐν Πόροισι, 8) Ἀγίου Λουκᾶ ἐν Ράχη καὶ 9) Ἀγίου Νικολάου ἐν Σφενδάμῃ, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἐκτεταμένους τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενων πιστοποιητικῶν πρὸς ἀνακέρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κατερίνῃ τῆ 16ῃ Ἀπριλίου 1969.

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακέρυξιν ὑποψηφίον πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων, τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Κάμπου-Σίμου, 2) Καταφυγίου, 3) Πέρου, 4) Ἀγίου Δημητρίου, 5) Ἀγίου Γεωργίου Κλεπᾶς, 6) Ἐλατοβούσεως-Καλλονῆς, 7) Λεούκας, 8) Μανδρινῆς, 9) Πόδου, 10) Καστανούλας, 11) Στεφανίου, 12) Φειδακίων, 13) Σταύλων, 14) Μεσοκώμης, 15) Προδρόμου, 16) Παυλοπούλου, 17) Βελωτᾶς, 18) Ἄνω Ραυτοπούλου, 19) Φουσιανῶν, 20) Χρυσόβου, 21) Χρύσου, 22) Βραγγικῶν, 23) Τριδένδρου, 24) Ἐπαινῶν, 25) Φτέρης, 26) Κερκασαρᾶ, 27) Βελαώρας, 28) Μαυρομάτας, 29) Μολόχας, 30) Μαραθέας, 31) Χόχλιας, 32) Βούλπης, 33) Σταυροπηγίου, 34) Νοστήμου, 35) Χαράστης, 36) Ἀναβρυτῆς, 37) Στρανώμης, 38) Μοναστηρακίου, 39) Δάφνης-Εὐρυτανίας, 40) Τρικόρφου Ναυπακτίας καὶ 41) Μαμάκου-Ρίζης, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ

τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ναυπάκτῳ τῆ 28ῃ Ἀπριλίου 1969.

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σερρών καὶ Νιγρίτης

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47, 48 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2200/1940 Α.Ν. «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων διατάξεων καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν ἀκολουθῶν ὀργανικῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἁγίας Ἑλένης, 2) Ἀδελφικοῦ, 3) Ἀηδοχωρίου, 4) Ἀσπροβάλλτας, 5) Ἁγίου Πνεύματος (δύο θέσεις), 6) Ἄνω Βροντούς, 7) Ἐλαιῶνος, 8) Ζερβοχωρίου, 9) Ἄνω Καμήλας, 10) Κυδωνιάς, 11) Νέων Κερδυλλῶν, 12) Κωνσταντινάτου, 13) Λαχανᾶ, 14) Ἰβήρων, 15) Νεοχωρίου, 16) Μετοχίου, 17) Λίμνης, 18) Ἄνω Ὀρεινῆς, 19) Κάτω Ὀρεινῆς, 20) Παραλιμνίου, 21) Νέας Σεβαστείας, 22) Τιμίου Σταυροῦ Σερρῶν (πτυχίον θεολογίας), 23) Ἁγίου Ἀναργύρων Σερρῶν, 24) Συκιᾶς, 25) Κρίνου, 26) Νέου Σκοποῦ (δευτέρα θέσις), 27) Στρυμονικοῦ, 28) Ἄνω Λευκίονος, 29) Λευκούδας, 30) Σκουτάρεως (δευτέρα θέσις), 31) Ἁγίου Γεωργίου Νιγρίτης (τρίτη θέσις), 32) Λαγκαδίου, 33) Προβατᾶ, 34) Σκεπαστοῦ, 35) Μαυροθαλάσσης καὶ 36) Χινοχωρίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς ὡς ἄνω θέσεις, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

Ἐν Σέρραις τῆ 2α Μαΐου 1969.

† Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Σκαπετίῳ Τροϊζηνίας Ἱεροῦ Ναοῦ Ἐδαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ὑδρᾷ τῆ 12ῃ Μαρτίου 1969.

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Π Ε Ρ Ι Λ Η Ψ Ι Σ

Διακηρύξεως Καλλιτεχνικοῦ Διαγωνισμοῦ

Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν προκηρύσσει Πανελλήνιον Καλλιτεχνικὸν Διαγωνισμὸν διὰ τὴν φιλοτέχνησιν Σχεδίων Λειψανοθήκης τῆς Τιμιωτάτης Κάρρας τοῦ Πολιούχου Πατρῶν Ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Εἰς τὸν διαγωνισμὸν γίνονται δεκτοὶ Ἕλληνες Καλλιτέχναι εἰδικευμένοι εἰς Ὀρθοδόξου τεχντροπίας Ἐκκλησιαστικὰ ἔργα.

Παράδοσις τῶν σχεδίων μέχρι 15 Ἰουνίου 1969.

Ἀπονεμηθῆσόμενα ἔπαθλα:

- Α) χρηματικὸν βραβεῖον 15.000 δραχμῶν,
- Β) χρηματικὸν βραβεῖον 8.000 δραχμῶν,
- Γ) χρηματικὸν βραβεῖον 4.000 δραχμῶν καὶ
- Δ) Δύο ἔπαινοι.

Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν ὑποχρεοῦται, ὡς ἀναθέσει τὴν κατασκευὴν τῆς Λειψανοθήκης εἰς τὸν λαβόντα τὸ Α' βραβεῖον.

Οἱ βουλομένοι δύνανται νὰ λάβωσι πληροφορίας περὶ τῶν ὄρων τῆς Διακηρύξεως προσερχόμενοι κατὰ τὰς ἐργασίμους ὥρας εἴτε εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πατρῶν, ὁδ. Εὐμύλου ἀρ. 1, εἴτε εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἐν Πάτραις τῆ 24ῃ Ἀπριλίου 1969.

† Ὁ Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννῖνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Κ Ω Ν. Γ. Μ Π Ο Ν Η Σ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Α Ι

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 100 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 4 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 6.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Τὸ κοινωνικὸν καὶ φιλανθρωπικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Μητροπολίτου Λαοδικείας Ἰγνατίου, «Ἰδοὺ καινὰ τοῖο πάντα».

Μητροπολίτου Καλαβρίας Αἰμιλιανοῦ, Θέματα ἐν ὄψει τῆς Συνόδου.

Μητροπολίτου Ἡλείας Ἀθανασίου, Ἡ ἐπισκοπικὴ ὀργάνωσις καὶ διοικήσις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Σόλωνος Γ. Νινίκια, Φιλάρετος Μητροπολίτης Μόσχας (1782 - 1867).

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλέφ. 710.734.